UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Vti possidetis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

b perare, an ſufficit. Quidam dicunt, b ꝙ ſufficit: ſicut enim domi nus poterat per ſeipſum incontinenti recuperare poſſeſſionem ita per emptoꝛem. Alij contra dicunt. Pet. tenet pꝛimam opi. vt refert Cy. C. eo. l. j. Hoc puto verum per l. ſi quis in ſeruitutem. j. de furtis. ⁊ ibi dixi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Cum fundum. Ad iſtam l. cum fundum. vide Bar. in l. vt vim. ſ. de iuſt. ⁊ iur. ⁊ glo. in l. ſi me in vacuam. de acqu. poſ. ⁊ ad hanc legem vide Bar. in l. iij. C. de pig. maxime in iij. q. vbi de his que hic habent no. ⁊ an in caſu huius legis, detur colono deiecto interdictum, an vero domino, vide not. in caſu l. ſi quis in tantam. C. vnde vi. in gl. magna, ⁊ ſm vltimã ſolutionẽ, iſta gl. non pꝛobaret ꝙ ius recuperande poſſeſſionis nõ poſſet cedi. qḋ ei. et no. Sed addo, ꝙ in cõtrariũ eſt tex. in l. qḋ ſi in diem. §. Julian⁹, cũ ibi no. ſ. de pet. her. vbi interdictũ vnde vi, poterat cedi, ⁊ oẽs actiones ex maleficio deſcẽdentes: quod facit ad not. p Bar. in l. ſtipulatus fuero illud, aut illud. de verbo. obli. Quid autem in interdicto vti poſſidetis. Dic ꝙ cedi põt, l. ij. §. idem Nerua. ſ. ne quid in loco publ. ⁊ ibi no. ⁊ ibi vide qñ quis tenet agere, an liberet cedẽdo, ꝙ no. Adde ꝙ Bal. in ca. j. §. ſi vero. de pa. iu. fir. dixit, ꝙ ſi poſſum mea authoꝛitate per vim etiã armatam ingredi poſſeſſionẽ poſſum vẽdere etiã hãc rẽ, ⁊ cedere hoc ius emptoꝛi, qḋ ſua authoꝛitate occupet, dũmodo ciuili modo ingrediat, ſine authoꝛitare facti, l. nõ eſt ſingulis. ḋ reg. iu. Allegat Bal. gl. hic, ⁊ hoc tꝫ, licet dixerit ꝙ Jo. teneat contrariũ, eo qꝛ licet marito occidere adulterum, non tñ licitũ eſt ei, cui maritus commiſit l. ſi quis graui. in pꝛin. ſ. Sylla. tñ Bal. tꝫ gl. hic, ⁊ dicit ꝙ facit ad queſ. ḋ facto, dicit ſtatutũ, ꝙ offenſio liceat facere vindictã nũquid poſſit alij mãdare. Et ḋt ꝙ nõ, ſm ꝑdictam opi. Jo. quã credit verã Bal. in caſu dicit ſtatuti, qꝛ perſone ḋmõſtratio, perſonalis eſt. l. ſeruus, ſi heredi. ſ. de ſtatu. lib. dũ dicit perſone, dũtaxat eius qui demõſtratus eſt. Itẽ põt cedi interdictum de pꝛecario, l. illud §. actiones. ſ. de pet. her. Et ad pꝛedictã queſtionem Bal. adde eundẽ in l. actiones. C. ꝙ me. cau. ⁊ Bal. in l. vt vim. in vj. q. ſ. de iuſt. ⁊ iur. ⁊ Bar. in l. non ſolũ. §. ſi mandato. ff. de iniurijs. dixi poſt Bart. in l. ſi vnus. §. ſeruos. j. de iniur. Itẽ iſtis adde, qñ quis poſſit vindicare per aliũ, Bal. ĩ l. ij. C. de ſer. Et ꝙ ĩterdictũ vnde vi poſſit cedi, gl. eſt, ⁊ ibi Bal. l. lꝫ. C. de exce. ⁊ ad id qḋ dixi ſ. ꝙ actio deſcendens ex maleficio poſſit cedi, vide Bal. in l. p diuerſas. in xvj. q. C. mã. vide q̃ ſcripſi in l. ſi cũ dotẽ. §. trãſarediamur. in pꝛin. ſ. ſol. mat. Adde ꝙ ius recuperande poſſeſſionis nõ poſſit cedi pꝛout tꝫ gl. tꝫ Ro. conſi. ccclxxxiiij. vbi conſuluit, ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ conſoꝛs ꝑferatur in venditione conſoꝛtis, ꝙ illud ius non põt cedi. Et an ius pꝛoteſtandi poſſit cedi, vide Bal. cõſi. xlv. iiij. lib. Et an ius competens cõſoꝛti de re vẽdicãda, poſſit cedi ⁊ pactũ de retrouẽdẽdo, vide etiam Pau. de Caſt. conſi. xlv. inci. videtur dicendum.

b And. Barb. ¶ Quidam dicunt. Et vide glo. pꝛo iſta opinione Bar. in l. iij. §. cum igitur. ſ. eo. ⁊ ſequitur hic Ang. ⁊ vide Pet. de Ancha. in cap. ſi. de pꝛeca. ⁊ ibi dixi. Et pondera iſtum tex. in ver. poſtea quia pꝛobat dictum Bar. contra Jo. ⁊ vide Bal. in c. j. §. ſi quis. de pa. iur. fir.

§. Eum qui. Interdictum recuperande poſſeſſionis concurrit cum petitoꝛio. h. d. Opp. de l. incerti. C. de interdi. ⁊ l. oꝛdinarij. de ſiei vend. Sol. ibi loquitur in interdicto retinende poſſeſſionis, hic recuperande. Dico plene in l. naturaliter. §. nihil commune. ſ. de acq. poſ.

LEX XIX.

Merito. Ad violentum expulſoꝛem detinet periculum interitus indiſtincte. No. tex.
1 ibi pluſquam fruſtratoꝛ. † Nota, ꝙ fur ⁊ raptoꝛ ſunt in maioꝛi moꝛa quam debitoꝛ fruſtratoꝛ: ⁊ ideo non diſtinguitur. vtrum eodem modo eſſet peritura penes petitoꝛẽ vel non, vt l. j. § rectiſſime. ſ. eo.

Vti poſſidetis. Tit. xvi.

LEX III.

1 ☞ Hoc interdictum quod competebat poſſidenti, tantum ciuiliter vel naturaliter.
2 Hoc interdictum quod habeat locum pꝛo qualibet re coꝛporali immobili.
Auxilium directum ⁊ non vtile ꝙ habeat locum quando vltra, verba legis lex extenditur ex mente, vt vtile ex interpꝛetatione
3 Uſufructurario, ⁊ vſurario ꝙ cõpetat hoc interdictum directũ ꝑ vera poſſeſſione rei quẽ habẽt, nõ pꝛo quaſi poſſeſſione iuris.
4 Hoc interdictum vtile ꝙ competat pꝛo ſeruitutibus habentibus cauſam continuam. ⁊ pꝛo habentibus cauſam diſcõtinuam competit interdictum de tinere actuque pꝛiuato.
5 Pꝛo quaſi poſſeſſione iuriſdictionis quod competat hoc vtile interdictum.
6 Diſtinctio in ſeruitutibus an habeat cauſam continuam, vel diſcontinuam, hꝫ locum in ſeruitutibus tantum mere realibus.
7 Uſufructus ⁊ vſus ideo pꝛeſcribitur quia poteſt teneri animo. quaſi poſſidentis.
8 Hoc interdictum an habeat locum pꝛo pꝛeſtationis perſonalibus.
9 Hoc interdictum nõ habet locum pꝛo cloaca, ⁊ ibi de ratione.
10 Hoc interdictum quod detur ne turbet. ⁊ ad intereſſe.
11 Hoc interdictũ datur perpetuo in eo qḋ peruenit ad turbãtem. Item ne quis turbetur, ſed ad intereſſe turbationis pꝛeterite non poteſt agi niſi intra annum.

At pꝛetoꝛ. Gl. ponit caſum in duobus poſſeſſoꝛibus inſte, ⁊c. Ego intendo tractare materiam huius interdicti hoc oꝛdine. Nã pꝛimo quero, cui cõpetit hoc interdictum. Secundo, pꝛo quibus rebus cõpetat hoc interdictũ, ⁊ hec duo examinabo in hoc pꝛinci. Tertio, querã cõtra quos cõpetat hoc interdictum, ⁊ hoc examinabo ĩ. ea. l. §. huius autem. Quarto, qualiter dꝫ foꝛmari petitio in hoc interdicto, ⁊ hoc examinabo. ĩ. e l. §. interdictum autem. Quinto querã, quid habeat pꝛobare actoꝛ, quid habeat pꝛobare reus, ⁊ hoc dicã. ĩ. e. l. j. §. fi. cũ l. ſeq. Sexto, qualiter ſententia hic ſit ferenda, ⁊ hoc dicã j. eo. l. ſi duo. in pꝛin. Alia particularia pertinentia ad hũc titulum in pꝛoceſſu examinabuntur.
1 ¶ † Redeo ad pꝛimũ, ⁊ quero, cui competat a hoc interdictum:
a Reſp. poſſidenti tantũ ciuiliter vel naturaliter, vt hic in text. vt ĩ. ea. l. §. inter dictum antẽ. ⁊ opoꝛtet ꝙ poſſideat nõ vi, nõ clam,
2 non pꝛecario ab aduerſario, vt hic, ⁊ C. e. l. j. ⁊ ĩ. ea. l. §. fi. † Secũdo quero, ꝑ quibus rebus cõpetat hoc interdictũ. In hoc veniunt examinãde multe queſtiones. Quidã dicũt ꝙ pꝛo edibus tantum hꝫ locũ directũ, vt hic Gl. noſtra dicit, ꝙ imo pꝛo qualibet re coꝛporali immobili hꝫ locũ interdictũ directum, vt j. l. j.
b §. interdictũ. Nec ob. b qḋ hic dicit de edibus tãtũ, qꝛ hoc dictũ
c fuit gratia exempli. pl⁹ dicũt doc. c moderni, qꝛ qñ vltra verba legis lex extenditur ex mẽte ipſius legis, hꝫ locũ auxiliũ dire
d ctũ l. iij. in pꝛin. de legit. tu. Sed qñ lex nõ extenderet d ex mẽte ſed ex intepꝛetatione Juriſconſultoꝛũ pꝛopter ſimilitudinẽ rationis, tũc haberet locũ vtile l. pe. ſ. ſi quad. pau. feciſ. di. ⁊ illḋ
e puto verũ Nã illud e, qḋ eſt ex mẽte legis, eſt lex, l. nominis ⁊ rei. §. verbũ. ⁊ l. j. ĩ. de verb. ſig. lꝫ in multis gl. reperiat, ꝙ ex mẽte petat vtilis, l. actio. ſ. de neg. geſt. ⁊ C. ḋ neg. geſt. l. ſi curatoꝛis ⁊ l. ex legato nois. C. de legat. ⁊ per Hy. ḋ act. ſuper arboꝛe ⁊ ḋ hoc tangit per doc. C. eo. l. j. in ij. q. ⁊ l. j. de act. ⁊ ob. pꝛo q̃libet ergo re coꝛpoꝛali immobili hꝫ locũ interdictũ. ¶ Quero ã ꝑ rebus incoꝛpoꝛalibus habeat locũ hoc interdictũ: Glo. dicit ꝙ ſic pꝛo quaſi poſſeſſiõe vſufructus, vel vſus vel ceteratũ ſeruitutum. Uide gl. que incipit pone caſuꝫ. ibi pꝛo incoꝛpoꝛalibus
3 Pꝛo examinãda gl. † pꝛimo q̃ro, de eo, qḋ dicit pꝛo quaſi poſſeſſiõe vſufruct⁹, vel vſus, habet locũ hoc interdictũ vtile. Iſtḋ videtur cõtra l. vlt. ĩ. e. ti. vbi videt, ꝙ competat directũ, arg. ꝑ hoc. ſ. tit. j. l. iij. §. vnde vi. Quidã volentes ſuſtinere gl. dicunt quod duo cõſiderãda ſunt in fructuario, ⁊ vſuario. Pꝛimo poſſeſſio rei, in qua habet vſus, vel vſufructus: ⁊ in hac ſi vſufructuarius vel vſuarius turbet, hꝫ interdictum directum, vt legibus cõtrarijs, ergo eſt quaſi poſſeſſio iuris, vt tãgit ĩ hac gl. ⁊ ſ. ti. j. l. ſi plures. §. deiectũ. ⁊ l. ait ꝑtoꝛ. §. itẽ ei. ſ. ex q cau. ma. Et pꝛo iſta quaſi poſſeſſione cõpetit vtile interdictum. Ita dicit hic glo. videte domini. ego in l. naturaliter. in pꝛin. ſ. de acqui. poſſ. cõſueui repꝛobare hoc vltimũ: nam ſicuti ſeparata eſt pꝛopꝛietas a poſſeſſione, ita ſeparatus eſt vſufructus a poſſeſſione qui vſufructus ẽ pars dominij, ⁊ ſic nõ diceret recte, quaſi poſſideo dominiũ, nec dicitur recte quaſi poſſideo vſumfructũ. caſus eſt in l. permiſceri. ſ. de acqui. poſ. ⁊ ideo in hoc dico ſimpliciter, ꝙ vſufructuario ⁊ vſuario cõpetat interdictũ directũ ꝑ vera poſſeſſione rei quam habent non dico pꝛo quaſi poſſeſſiõe
4 iuris, vt dicit glo. in l. fi. ĩ. eo. ¶ Ulterius dicit gl. ꝙ pꝛo f ceteris
f ſeruitutibus cõpetat interdictum vtile, iſtud videtur cõtra l. j. ĩ. de itine. actuq; pꝛiua. Pꝛopter qḋ debetis ſcire, ꝙ quedã ſunt ſeruitutes, que habẽt cauſam continuã, ⁊ pꝛo illis cõpetit iſtud interdictũ vtile, d. l. quoties. ſ. de ſer. ⁊ in l. ij. ĩ fi. ſ. ſi ſer. vend. ⁊ l. ſi foꝛte. §. ſciendũ. e. ti. ⁊ cõmum di. l. arboꝛ. Quedam ſunt que habent cauſam diſcontinuam, vt iter, ⁊ actus. Et pꝛo iſtis non competit hoc interdictum, ſed recurrimus ad titu. de
5 itin. actuque pꝛiua l. j. ĩ. tit. ij. ¶ † Quero, ego habeo iuriſdictionem in quodam caſtro, ⁊ ſum in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, vel habeo ius recipiendi ſeruitia in quoſdam homines, mecos vaſallos, adſcriptitios, vel ſimiles vtrũ ſi turber habeat locũ hoc interdictum: Certe in adſcriptitijs ſi ponimus eos adſcriptos glebe, iudicamus de eis tanquam de re immobili, l. quem

admodū.C.de agr.⁊ cen.lib.xj.⁊ l.lõge.j.de di.⁊ temp.preſcri.
merito haberet locū directum,⁊ hoc tenent doc.C.eod.l.j.De
alijs vero de quibus queſiui hic,videtur eſſe tex.extra de pro
ba.c.licet.vbi dicit ꝙ cõpetit interdictum,⁊ intellige vtile.Sed
contra hoc oſtendo,ꝙ iſta quaſi poſſeſſio iuris,non hʒ cauſam
cõtinuam: quia requirit factum hominis,l.foramē.de ſer.vrb.
predio.ergo non dʒ competere hoc interdictum,vt ſ.determi-
6 natum eſt.Reſp.† iſta diſtinctio iurium, an habeat cauſam con
tinuam,vel diſcontinuam,hʒ locum in ſeruitutibus tantū mere
realibus,que debentur a re rei.Nam cum res non habeat ani
mum,nõ poteſt dici,quaſi poſſideri,niſi quatenus eſt vſus de fa
cto: ſed in iuribus,que debentur perſone,iſta iura licet habeāt
cauſam diſcontinuam reſpectu iuris,quaſi poſſeſſio tamē dicit
7 continua qꝛ põt teneri animo quaſi poſſidentis.† ⁊ ideo vſuſfru
ctus,⁊ vſus poteſt preſcribi,l.iuſto.§.nõ mutat.⁊ ibi dixi ſ.de
vſuc.probatur in tex.C.de preſcri.long.tem.l.fi.circa fi.licet
8 gl.ibi aliter intelligat.¶ † Vlterius quero,an pro perſonalibus
preſtationibus habeat locū hoc interdictū? Dic vt dixi in l.vl-
ti ſ.quo.bo.verſi.modo ſi aliquis.nõ habetis alia circa prin.§.
9 ¶ † Venio ad ver.de cloacis,quero,que eſt ratio,ꝙ pro cloaca
non habet locum hoc interdictum? Ponit gl.duas rationes,te
ne primam:qꝛ fuit ſpecialiter prouiſum per alias prouiſiones.
ideo pretor noluit,ꝙ hoc interdictum porrigeretur ad illam.
10 ¶ Venio ad ver.neqꝫ plures.dicit hic,† ꝙ iſtud interdictum
datur ad intereſſe.Contra,imo datur ne turber in poſſeſſione,
vt hac l.in prin.Sol.datur ad vtrunqꝫ,ſcʒ ne turber in poſſeſſio
ne,⁊ ad intereſſe turbatiõis preterite.¶ Vlterius dicitur hic,
ꝙ hoc interdictum datur intra annum.Contra,imo videtur ꝙ
ſemper poſſum agere contra te,vt me in poſſeſſione non turbes:
quia ſemper cum me turbas,es intra annum,⁊ tunc incipit an-
f 11 nus.Reſpond.de eo,† quod ad turbantem peruenit datur per
petuo,l.ſpe.ſ.de interdi.Item ne quis turbetur in poſſeſſione
poſſet agere perpetuo,quia turbatio ſemper inſtat.Ad inter
g eſſe vero turbationis preterite non poteſt agi,niſi intra an-
num,vt hic.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Cui competat.Et vide que dixi poſt Bar.j.ea.l.§.fi.

b Poma.¶ Nec obſt.De materia huius interdicti vide aliqua per Alex.conſi.cxxxvj.vol.ij.⁊ Cepol.conſi.iij.⁊ Bartol.conſilio lxxx.⁊ cx.⁊ Philip.in c.veniēs.ad fi.de preſcri.⁊ Alex.cõſilio.lxxj.volu.iij.vbi dicit,ꝙ ille,q agit hoc interdicto,aſſerēs ſe turbatum,dʒ ſpecificare modum turbationis,ſi pars opponat ꝙ libellus eſt nimis generalis.⁊ Bal.in c.licet cauſam.de pb.

c Alexā.¶ Dicūt doctores.Nam illud qđ venit ex mente legis dicit expreſſum in lege.de quo dic vt per Bartol.in l.pretor.§.hoc interdictum.ſ.de oper.noui nunc.

d ¶ Non extēderetur.Vide glo.⁊ Bart.⁊ que ſcripſi in l.ſi quis id quod.in prin.ſ.de iuriſ.om.iud.

e And.Barba.¶ Nā illud.Et vide Bar.in l.iij.ff.de legit.tut.⁊ quod no.in l.j.C.de actio.⁊ obli.

f Alexand.¶ Ceteris.Adde Barto.in l.ſicuti.§.Ariſto.ſupra,ſi ſer.vendi.⁊ quod ibi dixi.⁊ vide Barto.in l.j.C.eod.⁊ ibi Bald.⁊ vide j.eo.l.ſi duo.§.ij.

g ¶ Ad intereſſe.Adde que not.Bar.in l.pretor.§.fi.ſ.de operis noui nunciatione.

§. Hoc interdictum.

Iuriſconſultus hic incipit exponere verba edicti pretoris.ſ.poſita.

1 ☞ Contra inquietantem datur hoc interdictum,licet non contendat ſe poſſidere.
2 Hoc interdictum directum,vel vtile,quando competat contra diffamatorem.
3 Si ciuitas habet ius eligendi poteſtatem in aliqua ciuitate,⁊ turbetur,an contra turbantes habeat hoc interdictum,⁊ an cõtra ipſum electum.in fi.
Turbare aliquem diuerſis modis contingere poteſt.

§. Huius autē interdicti.

Circa iſtū §.quero † cõtra quos competat hoc interdictum.Dicunt quidam contra
eum qui ſe poſſidere contendit,nõ contra alium,vt hic videtur
caſus in noſtro §.verſic.ſed ſi inter.ibi,ſe magis poſſidere affir-
mat.⁊ vide glo.ſuper verb.affirmat.Dicunt iſti,ꝙ interdictum
non competit niſi contra eū qui affirmat ſe poſſidere:⁊ allegant
j.ea.l.§.retinende.Contra eos allegatur glo.j.eo.ti.l.ſi duo.§.
ſi vicinus.nec determinat hoc.Iſtud vltimum[a] eſt verius,qđ
1 datur contra inquietantem,licet non contendat ſe poſſidere,per
d.§.ſi vicinus.vbi eſt caſus.Et hoc tʒ Bul.j.ea.l.§.reſtituende
⁊ l.ſi duo.in prin.⁊ C.eo.l.j.⁊ Inſti.e.§.hodie.⁊ ibi no.probat
ꝑ l.vim facit.ſ.ti.j.¶ † Quero,vtrum cõtra diffamatorem tan
2 tum habeat locum hoc interdictum.verbi gratia,tu dicis me
eſſe male fidei poſſeſſorem:vel dicis me non habere talem iuriſ
b dictionem potero ne agere contra te interdicto[b] vti poſſidetis
directo vel vtili? Inno.dicit ꝙ non extra de integ.reſti.c.ij.
circa med magne gl.Ego dico ſic.Quandoqꝫ per diffamationē
non impeditur mea poſſeſſio,vel quaſi poſſeſſio,tunc verum di
cit Inno.ꝙ non rubor.Quandoqꝫ per diffamationem poſſeſ-
ſio mea impeditur qꝛ propter illa verba non reperio laborato-
res ſeu,colonos vel ꝓpter illa verba homines nolunt venire ad
me tanquam ad habentem iuriſdictionē certe nunc videris mi
hi facere vim.caſus eſt ſ.tit.j.l.vim facit ibi ſiue faciendo per
q̄ ⁊c.Cum enim impediar per hoc recolligere fructus mee iuri
dictionis videris me turbare in mea poſſeſſione,d.l.vim facit.
3 ¶ † Sed pone commune iſtius ciuitatis eſt in quaſi poſſeſſione
iuris eligendi Poteſtatem in ciuitate Spoleti,⁊ cõmune Spo
leti turbat iſtud commune illa quaſi poſſeſſione an contra il-
los de Spoleto competat hoc interdictum? Aduerte reſpõdeo,
iſtud turbare poteſt contingere diuerſis modis.Primo modo
non admittendo electum per cõmune illius ciuitatis ⁊ non obe
diendo ſibi? iſto caſu non turbatur in quaſi poſſeſſione iuris eli
gendi,ſed magis ille electus ſed iſtud commune turbatur in ex
ercitio illius iuriſdictionis,hoc eſt poteſtarie ⁊ ideo non habet
locum hoc interdictū ſed eſſet recurrendū ad confeſſoriam vti-
lem ſeu ad vtilem in rem vt l.j.§.per hāc.ſ.de rei vend.vel ad of
ficium iudicis.Nā iterdictū nunqꝫ hʒ locum qñ ſubditus cõtra
dicit ſuperiori;ſed tūc qñ alius cõtendere ſe habere iuriſdictio
nem in ſubditū tunc contra illum aliū daretur interdictum vt j.
de lib.ho.exhi.l.iij.§.hoc interdictum.⁊ §.ſeq.⁊ idē dico de ad-
ſcriptio,vaſallo ⁊ ſimilibus ſi ipſi cõtradicunt dño ſuo dʒ recur
ri ad dicta remedia nec cõtra eos cõpetit interdictum,ſecus,ſi
alius tertius eos ſuos adſcriptitios contenderet.¶ Sđo mo-
d do põt turbari[d] iſta quaſi poſſeſſio iuris eligendi ſi iſti de Spo-
leto,eligerent Poteſtatē ⁊ hic eſt aduertendū,ſi quidā ipſi eli-
iſto cõi ſciente ⁊ iſtud cõe negligeret eligere tūc iſtud cõe perde-
ret quaſi poſ.quā habebat qꝛ in iſtis iuribus incorporalibus nõ
eſt aliud quaſi poſſeſſio niſi quidā vſus cū patientia aduerſarij.
l.quoties.ſ.de ſerui.⁊ l.ij.C.de ſer.⁊ ideo nõ haberet locū hoc in
terdictū,qđ datur poſſidēti tātum.Sed ſi nõ obſtante electione
illorū etiā iſtud cõe eligit,nõ priuat illa quaſi poſſeſſione:qꝛ,vt
videas,nõ ſuſpicat ſe poſſe repelli,ſʒ hʒ aīm retinēdi.tūc poſſet
intentare vtile interdictū vti poſſidetis,cõtra alios eligentes.
Ita no.in d.c.§.extra de in integ.reſti.Sed quero,vidi ꝙ cõtra
ipſos eligētes poſſunt habere hoc interdictum,ſed an contra il
lū quē ipſi elegerūt,iſtud interdictū cõpetat,ſi ille acceptauit?
Inn.dicit,ꝙ nõ,in d.c.ij.qꝛ ille nõ turbat me in iſta quaſi poſſeſ
ſione.Ego iſtud puto verū,niſi per acceptionē ipſius,facultas
eligēdi cõpetēs mihi aliquo modo impediret.vt ſi quos debebā
vocare nolūt adeſſe,ꝓpter timorē electi,⁊ his ſimilia,tūc em vi-
deret turbare me.d.l.vim facit.ſ.ti.j.Et idē dico de cõfirmatio
ne illius talis electi,vt nõ cõpetat hoc interdictū,niſi per illam
confirmationē,illa facultas eligēdi mihi cõpetēs impediretur.

ADDITIONES.

a P.Pau.P.¶ Iſtud vltimū.vide Alex.conſi,cxxxvj.vol.iij.

b Alex.¶ Interdicto.Alleg.hec Imo.in l.ſi prius ſ.de ope.noui nūc.circa ea que ibi Bar.not.in v.oppo.prime partis.in fi.

c ¶ Eligendi poteſtatem.An cõtra turbantem aliquem in quaſi poſſeſſione eligendi,competat hoc interdictum,vide Bal.in l.ij.C.de ſerui.⁊ aqua.

d Alex.¶ Poteſt turbari.Quid ſi ſubditi indebite moleſtantur a domino.vide Bal.in l.j.in prin.C.commu.de manumiſ.

§. Reſtituende.

Dicitur hic,ꝙ per interdictū,vel per actionē,quero,de qua actione loquatur hic: dic vt glo.dicit.Item dicitur hic,ꝙ retinende poſſeſſionis hoc fit per interdictū,vel per exceptionem,quero,que ſint iſte exceptiones: dic vt in gloſ.¶ Quero,quid ſi nõ agit contra me,ſed me turbat tantum,quale remedium habeo: Dicit gl.vti poſſidetis.Ita dicit glo.† quam vide.Ex qua glo.habes,ꝙ contra illum,qui tantum turbat,licet ſe poſſidere non contendat,habet locum hoc interdictum.

☞ Rei vendicatio,qđ datur abſenti retinēti animo poſſeſſionem quā alius intrauit vt poſſideret clã ab alio,qui abſens reuerſus nõ ſuſpicatur ſe poſſe repelli,nec eā violenter expellere.
Rei vendicatio ꝙ competat poſſidenti ciuiliter,⁊ naturaliter,licet alius detineat.
2 Talis abſens reuerſus poteſt etiam intentare hoc interdictum vti poſſidetis.
3 Clandeſtinum poſſeſſorem,quando poſſum ejcere propria authoritate.
4 Ille dicitur clam a me poſſidere,qui intrat poſſeſſionem meam clam ſuſpicans ſibi moueri queſtionem ab alio,non a me.
5 Libellus qualiter formetur in hoc interdicto.

Libellus

6 Libellans in hoc interdicto, an debeat exprimere ſe poſſidere
ciuiliter, vel naturaliter.
7 Annus, menſis, ⁊ locus in libello in hoc interdicto requiritur
quando concluditur dolus aduerſarij.
8 Narrare qualitatem turbationis, quando debeat libellans.
9 Declarare in petitione modum deſinendi a turbatione, an de
neceſſitate ſit.
10 Item an debeat petere de hoc ſibi ſatiſdari, ſcilicet ne in futu-
rum moleſtetur, ꝙ ſic.
11 Cautio de non moleſtando in futurum, quando debeat eſſe per
petua, ⁊ quando ad tempus.
12 Iſtud intereſſe turbationis preterite qualiter intelligatur.

a **§. Interdictum.** [a] Hic eſt pulcher §. ⁊ bonus.
¶ Opp. ꝙ non detur poſſeſ-
ſori predij, ſed pro edibus tantũ, vt ſ. ea. l. in princ. Dicit glo. ꝙ
hoc eſt ex mente. bene dicit tamen, licet ſit ex mente directum in
terdictum competit, vt ibi dixi. ¶ Opp. ꝙ poſſidenti detur rei
vendicatio, qꝛ datur commodanti, deponenti, ⁊ ſimilibus, l. offi-
cium. ſ. de rei vend. ⁊ l. ſi vetri. §. in bonis. ſ. de priui. credi. Di
cit glo. poſſidenti nõ datur actio ſcʒ negatoria, per quã neget rẽ
ad aduerſarium pertinere. Tu dic, ⁊ melius, ꝙ actio nunquam
datur poſſeſſori omnimodo, ſecus ſi poſſidet ciuiliter ⁊ naturali
ter, ⁊ nõ detinet, vt lege contraria. ¶ Opp. ꝙ poſſidenti detur
actio iniuriarũ, l. iniuriarũ. §. ſi quis me. ſ. de iniur. ⁊ l. qui pen-
dentẽ. de act. emp. Rũdeo, hic negat dari rei vẽdicationem, que
cõpetit pre ſeu ad rem, quã hʒ, nõ negat dari alias actiones per
ſonales. ¶ Item opp. de actione in factum que cõpetit poſſeſ-
ſori ex hoc interdicto. Dicit gloſſ. noluit iſtam actionem exclu-
dere, imo dicit, ideo iſtam introduxit, quia alie deficiebant.
¶ Item op. de l. ⁊ ſi forte. §. ſciendum. ſ. ſi ſer. vend. Sol. Ui-
dete, iſtud quod hic dicitur, hʒ locũ in rebus corporalibus tan
tũ. Nam in iuribus incorporalibus poteſt quis poſſidere, ⁊ intẽ
tare confeſſoriam, ſeu negatoriã, vt legibus contrarijs. ¶ Que
b rit gl. [b] pone, † dum eſſem abſens, ⁊ animo retinerẽ poſſeſſionẽ,
4 alius intrauit vt poſſideret clã non a me, ſed ab alio, ego rediẽs
non ſuſpicor me poſſe repelli, nec tamen volo eum violenter re
pellere, qꝛ nolo eſſe author alicuius mali, quomodo conſuletur
mihi. Rei vendicationem non poſſum intentare. qꝛ poſſideo ci-
uiliter. Interdictum iſtud non expetit intentare, cum poſſeſſor
non poſſideat a me vi, clam, vel precario. Quid fiet? Dicũt qui-
dam. quod ſtatim cum eũ nolo expellere, videor deſinere animo
poſſidere, ⁊ ſic intentabo rei vendicationẽ, quod non eſt verum,
quia non perdo poſſeſſionẽ, cum non ſuſpicor me repelli, l. clam
poſſidere §. fi. ⁊ l. ſeq. ſ. de acqui. poſ. Unde gl. dicit, quod poſ-
ſum intentare rei vendicationẽ, licet ciuiliter poſſideam, cũ alius
naturaliter poſſideat: imo etiam ſi haberem ⁊ poſſiderem ciuili
ter, ⁊ naturaliter, ⁊ alius detineret, cõpeteret rei vendicatio, vt
2 dictum eſt. Luʒ hoc reſidet gl. Plus dico, † qꝺ etiam poſſum in
tentare interdictum vti poſſidetis. Nam ego poſſideo ciuiliter,
⁊ mea poſſeſſio ciuilis turbatur per naturalem, quã detines. ita
no. in l. clam poſſidere. §. fi. cũ l. ſeq. de acqui. poſ. ⁊ l. naturaliter
§. nihil commune. eo. ti. Iſta ſol. q. eſt multum clara. Sed in nar
3 ratione huius. q. gl. † innuit duo dubia. Primũ vos ſcitis, qꝺ
violentum poſſeſſorẽ vi poſſum repellere incontinenti, l. j. §. vim
c vi. ſ. ti. j. ⁊ l. iij. §. eum igitur. Innuit gl. [c] iſta, qꝺ clandeſtinum
d poſſeſſorem poſſum eijcere [d] mea authoritate. Idem tenẽt glo.
C. vnde vi. l. j. in glo. ſuper verbo, recte, ⁊ Inſtit. eo. §. retinede.
Dy. tenet contrarium hic, dicens, quod non reperitur lege cau
tum, quod liceat deijcere vi clandeſtinum poſſeſſorem. Idem te
net Dy. in d. l. i. C. vnde vi. circa prin. Ego dico, quod pro gl. no
ſtra videtur caſus in l. ſi quis in ſeruitute. in fi. j. de fur. Contra
gl. videtur caſus in l. ſequitur. §. item ſi occupaueris. ſ. de vſu-
ca. Aduerte, dico ſic. Quãdoqʒ quis ingreditur clã poſſeſſionem
vacantẽ omnimodo, tũc illũ nõ licet vi expellere. Ita intelligo
Dy. vt d. l. ſequitur. §. itẽ ſi occupaueris. Quandoqʒ quis ingre
ditur clam poſſeſſionẽ non vacuam omnimodo, ⁊ tunc aut acci-
piendo clam poſſeſſionem, priuatur primus poſſeſſor poſſeſſiõe
ciuili, ⁊ naturali. quod contingit in re immobili, l. ſi rẽ mobilem
ſ. de acqui. poſ. ⁊ tunc illa poſſeſſio poteſt incontinenti mihi au
ferri, d. l. ſi quis in ſeruitute. in fi. Quandoqʒ per illam clandeſti
nam apprehenſionem quis non priuatur ciuili, quod contingit
in re immobili, l. clã poſſidere. §. quia ad nundinas. de acq. poſ.
⁊ iſto caſu dico, ꝙ poteſt quis vi clandeſtinũ poſſeſſorẽ deijcere.
ita intelligo gl. iſtam. ⁊ ſimiles. Probo per rationem, licet cui-
cunque iniuriam propulſare, l. vt vim. de iuſtitia, ⁊ iure. ⁊ l. ſcien
tiam. §. qui eum aliter. ad legem Aquiliam. ſed non eſt dubium
quod per retentionẽ illius naturalis turbatur mea ciuilis, ⁊ ſic
fit mihi iniuria, merito poſſum propulſare incontinenti. ⁊ eſt in
cõtinenti ſemper cũ me turbas, ⁊ es in actu turbandi. j. Preter
e ea [e], illud quod fit in re mea a me poſſeſſa, per quod mea inquie-
tatur poſſeſſio, poteſt tolli mea authoritate. l. ſi vitem. §. ſi ad ta
nuam. j. quod vi aut clã. ⁊ l. quemadmodũ. §. j. ſ. ad lege Aqui-
liam. ergo cũ iſte turbet me in re mea a me poſſeſſa potero illam
turbationẽ mea authoritate repellere, ⁊ hoc puto verũ. ¶ Se-
4 cũdo innuitur in hac gl. † quod ſi tu intras clam ſuſpicans tibi
moueri queſtionem ab alio, nõ a me poſſidẽti, qꝺ nõ poſſides clã
a me. vide gl. Hoc non eſt verũ, imo a me poſſeſſore poſſides vi,
clam, vel precario. inſpecta veritate potius quam opinione, vt
j. quod vi aut clam. l. aut qui aliter. §. ſi quis dum putat. ſecũdũ
Dy. vt no. per eum in §. qui ad nundinas. vbi gl. tangit per Cy.
5 C. eod. titu. l. j. in iiij. queſtione. ¶ † Ultimo quero, qualiter for
f metur libellus [f] in iſto interdicto vti poſſidetis: Reſpon. actor
debet narrare ſe poſſidere, vel quaſi poſſidere id, in quo dicit ſe
turbari vel inquietari, vt hic. Item debet dicere aduerſarium
eum turbare, vel inquietare, vt dixi ſ. ea. l. §. huius autem. ⁊ de-
bet concludere tria, ꝙ reus a moleſtatione deſiſtat, ⁊ ꝙ de cetero
in futurum eum non moleſtet, ⁊ ꝙ condemnetur ad intereſſe mo
leſtationis preterite. iſta tria probãtur ſ. e. l. j. circa prin. ⁊ j. eo.
l. ſi duo. §. fi. ⁊ qꝺ ibi no. Circa iſta examinemus aliqua: dixi qꝺ
6 actor debet dicere ſe poſſidere, vel quaſi. quero, vtrũ debeat † ex
primere, an ciuiliter vel naturaliter. Puto, qꝺ nõ: ſicut enim in
rei vendicatione ſufficit, ꝙ quis dicat ſe dominum ſimpliciter,
lege, ſi mater. §. eandem. infra de except. rei iud. ⁊ l. ⁊ an eadẽ. §.
actiones. eod. titu. ita eadem ratione hic, quod puto verum, ſi
aduerſarij non intereſt, quia non aſſerit ſe aliquam poſſeſſionem
diſtinctam habere. Si enim ſua intereſſet, vt quia diceret ſe fru
ctuarium vel proprietarium tantum, ⁊ ſic vult aſſumere defen-
ſionem in ciuili tantum, vel in naturali tantum, tunc actor debe
ret hoc declarare, alias non eſt certus reus velit cedere, vel con
tendere, l. j. in princip. ſupra de edendo. hoc tamen cogitur face
7 re actor ſi fuerit petitum, alias ſecus. l. vlt. C. de an. exce. † Se-
cundo dixi, quod debet narrare aduerſarium eum turbare, vel
g inquietare, hic quero an debet dicere annum ⁊ menſem turba
tiõis. ⁊ locum, ſicut in criminali, l. libellorum. j. de acc. Rñ. quã
doqʒ iſte libellus cõcludit dolo aduerſarij. vt qꝛ dolo ſuo me tur
bat, tunc debet inſeri, locus ⁊ tempus. nec enim debet in tãto cri
mine vagari, l. pretor edixit. in prin. j. de iniu. l. itaque. ſ. de do
lo. ⁊ hoc probat expreſſe. ſ. ti. j. l. j. §. rectiſſime. ⁊ §. ibi autẽ. In
quibus cõcluditur ꝙ in interdicto vnde vi debet inſeri locus ⁊
tẽpus. Pro hoc videtur caſus extra de procu. c. tue. facit quod
no. Inn. de ac. c. qualiter ⁊ qñ. Si vero dolus aduerſarij non ar-
guit, qꝺ põt eſſe quãdoqʒ, vt dictũ eſt. l. ſi duo. in prin. j. eo. tunc
nõ eſt neceſſe inſeri locũ ⁊ tẽpus: qꝛ hic eſt iudiciũ ciuile, in quo
nõ reperitur hoc, ꝙ quis debeat ſe reſtringere ad locum ⁊ tem-
pus, l. j. circa prin. ſ. de edẽ. cũ ſua gl. facit qꝺ no. C. de teſtib. l. te
h ſtiũ. ¶ Itẽ quero [h], † vtrũ debeat narrare qualitatem turbatio
8 nis: Nam multis modis poteſt contingere turbatio, vt ſ. tit. j. l.
vim facit, ⁊ quod ſ. in §. huius aũt. Reſpõdeo eodẽ modo, aut ar
guitur dolus, ⁊ dʒ delictum illud poni certum alias nõ eſt neceſ
ſe per iura predicta. Dices tu, que eſt ratio, ꝙ hic tenetur clare
⁊ limitate dicere modũ turbationis, nõ aũt tenetur dicere quali
tatẽ poſſeſſionis diſtinctã: Rñ. ea que cõtinẽt factum aduerſarij,
⁊ delictũ eius, iſta debẽt poni diſtincte, ⁊ declarate: ea vero que
cõtinent ius agentis ⁊ nõ factum aduerſarij, nõ debent ita poni
diſtincte niſi cũ intereſt rei, vt dictum eſt ſ. ¶ Tertio dixi, ꝙ in
concluſione debẽt poni tria. ſ. vt a turbatiõe deſiſtat, ⁊ in futurũ
non turbet, ⁊ condemnetur ad intereſſe turbationis preterite.
9 † Circa primum quero, vtrum [i] ſit neceſſe declarare in petitione
i modũ deſiſtendi turbatione: Reſpon. nõ de neceſſitate: qꝛ hoc
ſpectat ad iudicẽ, non ad partẽ, ⁊ quis cogitur declarare tãtum
qꝺ ſpectat ad eum, l. vbi aũt. §. qui illud. j. de verb. obli. vtile aũt
poteſt eſſe, nã vos ſcire debetis, ꝙ iſtud interdictum habet quã-
doqʒ natura interdicti recuperande poſſeſſionis. Nam ſi ego ha
beo ciuilẽ, ⁊ tu naturalẽ iniuſte a me, ego turbor in ciuili per re-
tẽtionẽ naturalis. Deſiſte ergo ab iſta turbatione, ⁊ reſtitue mi
hi naturalẽ, vt dixi ſ. eod. §. ⁊ videbitis tex. j. eo. l. ſi duo i prin.
tunc potero in libello concludere, quare peto eum condemnari,
vt mihi reſtituat dictam naturalem poſſeſſionem quam habet,
per cuius retentionem turbor in ciuili ⁊ ſic a dicta moleſtatiõe
deſiſtat, vt no. in l. naturaliter. §. nihil commune. ⁊ l. clam. §. qui
10 ad nundinas. de acq. poſ. ¶ Secundo dixi, † ꝙ debet cõcludi
ne in futurũ moleſtet, quero, an debeat petere de hoc ſibi ſatiſ-
dari. Ultramontani dicunt ꝙ ſic, ⁊ de hac ſatiſdatione, vt dicũt
ipſi, loquitur l. j. in fin. C. eo. Iſtã opi. puto verã p l. iij. §. in hoc
interdicto. ⁊ ibi no. j. de iti. actuqʒ priua. ⁊ j. de aqua quoti. l. p.
11 ¶ † Secundo quero, vtrũ hec prohibitio, ⁊ cautio de non mole
ſtãdo in futurum, debeat eſſe perpetua: Reſpond. ſi quidem ius
agẽtis eſt perpetuum, cautio, ⁊ prohibitio debet eſſe perpetua.
Si vero eſſet ad tempus, vt quia haberet vſumfructum ad tem
pus: vel quia cõduxit ad nõ modicum tempus, ita quod habeat

naturalem poſſeſſionē, tūc prohibitio deberet eſſe ad temptus.
12 ¶ † Ultimo dixi, quod dꝫ peti vt condemnetur ad intereſſe turbationis preterite. Iſtud intereſſe qualiter dꝫ intelligi, ⁊ qualiter dꝫ declarari, videbitis in textu j. eodem lege, ſi duo. §. fin.

ADDITIONES.

a ¶ Interdictum pro concordia, aduerte ꝙ iudicium poſſeſſorium recuperande poſſeſſionis, etiam vbi agiť ciuiliter, debet continere locum ⁊ tempus, ita allegatur Bar. in hoc §. interdictum per Lud. de vrbe, in ſuo coſil. cxcj. incip. ſpectabilis domine. ⁊ hoc vbi infertur dolus rei, ⁊ maxime ſi illa actio infamaret. Contrariū allegatur tenere in l. libellorū. in prin. ff. de accu. Soln. Lud. ꝙ Bar. in d. l. libellorū. loquitur, qñ factū hꝫ cauſā ſucceſſiuā, ſeu tractum ſucceſſiuum, ⁊ ponit exēplū de eo qui tenet aliquid apprehenſuꝫ, vt habeť in l. cū qui. §. in popularibꝰ. ff. de iureiur. Sed non fuit bene ponderatus Bart. in d. l. libellorum. qꝛ ipſe dicit dū loquitur de tēpore, ꝙ ſufficit exprimere menſem, quaſi dicat, non autem diem in q. ꝓpoſita per Bar. ⁊ ſic non erit cōtrarius qꝛ menſis includitur in tēpore. videas Bar.
b Alex. ¶ Querit gl. Et ſic not. ſm̄ Bar. limitationē ad id quod dixit Bar. in l. ſi de eo. §. j. de acq. poſ. vbi dixit, ꝙ ſi quis viderit rem ſuam ab alio occupatā, cuius rei poſſeſſio naturalis vacabat, ⁊ ille negligat per modicum tempus, perdit ciuilem poſſeſſionē: qꝛ videť ſuſpicari ſe poſſe repelli, l. quod meo. in prin. cum ſimilibus alle. per eum. Quod limita niſi iſte qui vidiſſet ſuam poſſeſſionem ab alio occupatam, negligat recuperare, eo quia non vult eſſe cauſa rixe, vel mali, nō tamen qꝛ ſuſpicetur ſe poſſe repelli. Nā tunc poſſeſſionem non perdit ſm̄ Bar. hic: tamen ſi quis negligat poſſeſſionem ab alio occupatā recuperare, ita incontinenti, dꝫ dici ꝙ poſſeſſionem perdiderit, per not. per Bar. in l. iij. §. cum igitur. ſ. de vi ⁊ vi ar. ⁊ Imo. in d. l. ſi de eo. §. ſi. Sed quid ſi volui naturalem poſſeſſionem ab alio occupatam adipiſci, ſed adeo iudicem pro ea recuperanda, an pdā ciuilem, ⁊ videar ſuſpicari me poſſe repelli. Bal. ꝙ nō in l. ij. C. de iur. emphyte. ⁊ probatur in l. de pupillo. §. meminiſſe. ſ. de noui ope. nun. iuncta l. j. §. in operis. eo. ti. ⁊ glo. ⁊ Bar. hic. In hac tamen queſtione, ſi ſuſpicor me poſſe repelli, habeo vtile interdictum vnde vi, iuxta not. per gl. ⁊ Bar. in l. j. §. ſi autem. ſ. de vi ⁊ vi arma. ⁊ ad Bar. hic, vide Bar. in l. clam. §. fin. ⁊ quod ibi dixi, vbi gl. ſ. de acqui. poſ. ¶ And. Barb. Adde cap. olim. j. de reſtit. ſpo. alias cap. grauis. eo. tit. ⁊ vide que ibi dixi.
c And. Barba. ¶ Innuit glo. Iſtud probatur a contrario ſenſu in c. cuꝫ veniſſet. d reſtit. ſpolia. ⁊ hoc tenet ibi d. Pet. qui alle. Bartol. hic.
d Alex. ⁊ ¶ poſſum eijcere. Uide Bar. in l. j. C. vn̄ vi. ⁊ vide. Bal. in q. incip. accuſatus de vi turbatiua. ⁊ Bal. in l. ſi qs ad ſe fundū in verſi. op. quarto. C. ad leg. Iul. de vi. ⁊ vide Angel. in l. a diuo pio. §. ſi poſt addictum. ſ. de re iu. ⁊ Ro. in l. clam. §. qui ad nundinas. ſ. d acqui. poſ. ⁊ pro opi. Bar. videtur etiā caſus no. iuncta gl. in l. ſi ſeruus. C. quod cuꝫ eo ⁊ vide Imo. i d. §. ſi poſt addictum ⁊ Angel. in l. vt vim in fi. ſ. de inſtit. ⁊ iur. ⁊ vid plene not. per do. Ant. in c. olim. j. de reſti. ſpol.
e ¶ Preterea. Et facit quod not. Bar. in l. j. §. nuntiatio. ſ. de noui operis nuncia.
f ¶ Formetur libellus. Uide Spe. in tit. d cauſa poſ. §. j. i prin. Bar. ⁊ doc. in d. l. j. C. eo.
g ¶ Annum. Uide nota. i lege. prima. §. rectiſſime ſupra, de vi ⁊ vi armata.
h ¶ Item quero. Adde Inno. in c. licet cauſam. de prob. vid no. in l. j. C. vbi de poſſeſ. agi opoꝛ. per Bald. in l. ordinarij. C. d rei vendica. Sed an ad cauſandum hoc interdictum, ſufficiat contraditio verbalia, per quā quis de facto non impediatur vti poſſeſſione: vide dominum Anto. in ca. audita de reſtit. ſpolia. et Lap. in ſuis alleg. de quo facit mentionem Imol. in l. ſi prius. de operis noui nuncia. quem omnino vide, ⁊ Bal. in l. ordinarij C. de rei vendi. dixi poſt doct. Inſtit. de act in §. eque. Adde, qd licet in hoc interdictio ſufficiat deducere ſolam turbationem: ſi tamen deducitur turbatio per vim, illa debet probari, alias ſuccumberet eam deducens, cap. conqueſtus. de foro competen. doct. ibi. et Bartol. in ea l. §. quod ait. Et ad Bartol. hic, adde Bald. in queſtione. incip. accuſatus de vi turbatiua. ⁊ vide vnū quod not. dixit Ioan. Andr. in c. ſuper literis. de reſcri. ſuper glo. in verbo poſterioris, videlicet, quod ſi quis fugit de poſſeſſione, videns inimicum venientem cum multis, qui fuerat ſibi comminatus expulſionem. nam dicit quod in illo caſu competit interdictum. vti poſſidetis, et non recuperande: imo talis, ſi interdicto impetrato a iudice, narraſſet ſe fuiſſe turbatum, et expulſum, nihilominus iudex non poterit procedere interdicto recuperande, ſed vti poſſidetis, tanquam narratum ſit id quod non erat: ſed Imol. ibi dixit, ꝙ imo videtur ꝙ talis perdiderit poſſeſſionem, ſiue illi veniebant ad expellendum eum, ſiue non, etiam ſi poſtea non eſt occupata, vt extra de prob. c. licet. Inſt. de interdic. §. retinende. ⁊ ideo nō videtur poſſe obtinere interdictum vti poſſidetis, qd requirit quem poſſidere tempore litis conteſtate. d. §. retinende. Si autē illi veniebant vt occuparēt poſſeſſionem, tunc competit interdictum recuperande. l. iij. §. ſi quis autem viſis armatis. ⁊ ibi not. de vi ⁊ vi arma. facit quod nota. Inno. in c. querelam, de elec. ⁊c. ⁊ in c. cum ad ſedem, de reſtitu. ſpo. ſecundum eum. quod not. ⁊c.
i ¶ Quero vtrum. Adde quod not. Bart. in l. j. C. eo.

§. Hoc interdictum.

Querit gl. quare dixit, dūmodo poſſideri ſint. Reſpon. qꝛ quedam ſunt que poſſideri nō poſſunt, vt res ſacra, religioſa, ⁊ ſimiles. l. qui vniuerſas. §. j. de acqui. poſ.
1 ¶ † Sed quero[a], an rectori eccleſie detur iſtud interdictū con-
a tra eum, qui fecit turbationem in eccleſia. Dicit gl. forte ſic, ſicut concedimus poſſe vindicari, l. ſancimus. C. de ſacroſan. eccle. Uidete domini, rector eccleſie quandoque vult agere, quia turbatur in quaſi poſſeſſione iuris rectorie dicte eccleſie, ⁊ tunc puto quod poſſit, per ea que dixi ſ. ead. l. in princ. Si vero velit agere ꝙ turbaretur poſſeſſio eccleſie, prout eccleſia eſt quoddaꝫ corpus ſolo coherens, non poſſet, vt hic: ſed ſi in eccleſia ſieret aliquid, deberet recurri ad interdictum, nequid in loc. ſac. vt habuiſtis in l. j. §. fi. ne quid in loc. ſac.

ADDITIO.

a Andr. Barba. ¶ Sed quero. Et vide text. ⁊ docto. in c. audita. de reſt. ſpo.

1 ¶ Quid ſit dicere, nec vi, nec clam, nec precario.
2 Actor qui ciuiliter ⁊ naturaliter poſſidet contra reum turbantē, qui nullo modo poſſidet, obtinet ſi probat ſe ſic poſſidere tēpore litis conteſtate.
3 Deiecto licet inquietare quandocunque ſuum deiectorem, nec tenetur hoc interdicto, ſed expellere non licet niſi incontinenti.
4 Exceptio cōtra agentem hoc interdicto ꝙ poſſidet a reo vi, clā, vel precario, quando debeat opponi, vbi quod non opponitur ad proceſſum, ⁊ ad eam habetur reſpectus tempore diffinitiue.
5 Reo abſoluto in hoc interdicto, quia actor non poſſidebat an actor debeat condemnari ne reum de cetero moleſtet.
6 Poſſidere ab alio, qualiter quis dicatur.
7 Uaſallo vel emphyteuta expulſo vi, domino competit hoc interdictum contra deijcientem.
8 Emphyteuta ideo non poteſt vendere domino irrequiſito, quia per hoc turbaret ius dominij.
9 Clam poſſidere ab alio, qualiter quis dicatur.
10 Poſſeſſionem quod ſint tres ſpecies.
11 Poſſidere precario ab alio, quando quis dicatur.
12 Poſſidere naturaliter ab alio, quando quis dicatur.
13 Actor, qui dicit aliquem poſſidere violēter, clam, vel precario. ab ipſo, debet ſemper hanc qualitatem probare.
14 Actor in hoc interdicto ſemper debet probare ſe poſſidere, tēpore litis conteſtate.
15 Poſſidere naturaliter ab alio clam, qualiter dicatur.
16 Precario poſſidere ab alio, qualiter quis dicatur.
17 Conductor ad lōgū tēpus, vel emphyteuta, ſi finita locatiōe ſtat in poſſeſſiōe dr̄ turbare dūm i ſua ciuili, ⁊ teneť hoc interdicto.
18 Agens hoc interdicto quid habeat probare, vt obtineat.
19 Probationes fiende ex parte rei in hoc interdicto.

a

§. Quod ait pretor.

[a] Hic §. eſt notabilis, ⁊ difficilis. ¶ No. hic ꝙ nō licet opponere de iure tertij. Nam ſi ab alio poſſideo iniuſte, tu mi-
i hi nihil dicere potes. ¶ † Pro declaratiōe quero expoſitionē iſtorū verborū. nec vi, nec clā, nec pcario. Azo. in ſumma, ⁊ glo. noſtre. C. e. l. j. laborauerūt multū in intellectu iſtorū verborū. Inn. dt, lꝫ Azo. multū laborauerit, ego expono ſic vi a me poſſidet, qui me vi deiecit, clā, ille q clā occupauit. pcario, ille q pcario. ita dicit ipſe extra de preſ. c. veniēs. Parcat mihi Inn. labor Azo. nō fuit indebitꝰ, cā eſt iſta, i hoc interdicto ad hoc vt alicui cōpetat, reqriť ꝙ ipſe poſſideat: poſito ergo ꝙ ego poſſiderē ab aduerſario vi. clā, vel pcario, quomodo poterit ipſe intētare ꝯtra me interdictū vti poſſidetis, ſi ipſe nō poſſidet. eſt ergo neceſſe vt ad expoſitionem iſtorum verborum recurramꝰ, ⁊ per hoc ſciamus, quid habeat ꝓbare actor, ⁊ quid reus, ⁊ qd veniat in hoc interdicto. ¶ † Aduerte, quādoque occurrit, ꝙ actor ci-
2 uiliter ⁊ naturaliter poſſidet, reus nullo modo, ſed eum turbat, tunc conſtat actorem agentem vti poſſidetis, debere vincere, vt dixi ſupra in eadem l. §. huius autem. habet tamē actor neceſſe oſtendere ſe ſic poſſidere, tempore litis conteſtate, vt Inſtit. eo. §. hodie. Predicta vera, niſi actor poſſideret ab aduerſario vi, clam, vel precario: tunc enim conſtat reum aduerſarium nō poſſidet ſe vincere in hoc interdicto. Ita tenet hic[b] glo. in verb. poſſidet
b vi. que incip. non ꝙ me. ibi, Item quid ſi te deieci. Uides ergo,

quod

† ꝙ licet deiecto inquietare ſuum deiectorē quandocunqꝫ, nec
tenetur hoc interdicto, ſed expellere non lꝫ, niſi incontinenti,l.
iij.§.cum igitur.ff.ti.j.ſed inquietare poſſum ſemper.ita etiā tꝫ
4 gl.in l.j.C.e.ti.¶†Sed iuxta ᶜhoc quero quādo dꝫ opponi iſta
c exceptio cōtra agentem vti poſſidetis, ꝙ ipſe poſſidet a reo vi,
clam,vel precario,Inn.in d.c.veniēs,de preſcri.dicit,ꝙ hec ex
ceptio dꝫ opponi ante litē conte.qḋ eſt mirabile dictū, ⁊ nunquā
reperi,⁊ hoc tꝫ per c.ſuper.de ordi.cog.nō intelligo qualiter il
lud cap.probet hoc:ſed tñ dico,ꝙ iſta verba Inn. ſunt cōtra ca
ſum huius legis.Nā hic dicit,non d eum propter hoc ꝙ ab eo
poſſidet vincere,⁊ ſic oſtēdit tex.ꝙ iſta exceptio venit examinā
da,⁊ opponit ad victoriā ⁊ iuſtitiam cauſe,nō ad proceſſuꝫ.Hoc
etiā apparet ex l.j.C.eo.⁊ ex l.j.in prin.ī.ti.ij. qui leges omnes
referunt iſta verba ad tempus diffinitiue ſententie, nō cum pro
nunciatur ante litem conte.ſuper emergētibus, ⁊ alijs exceptio
nibus,que opponunt ad proceſſum.Nā ſi reſpicis verba preto
ris,pretor diffiniebat ſic.Uim fieri veto quominꝰ poſſideas vti
poſſidebas,nō vi,nō clā,non precario.vnde tēpore diffinitiue ha
5 betur reſpectus ad ea,nō antē opponitur ad proceſſum.¶†Ul
terius procedo,qū reus vtroqꝫ modo poſſidet, actor nullo mo
do,tunc actor non pōt vincere:qꝛ nō poſſidet,vt hic,⁊ ff.in §.in
terdictum autē.Sed vidēdum eſt,an reo abſoluto,qꝛ actor non
poſſidet,debeat condemnari actor,ne eū de cetero moleſtet.Gl.
in l.j.circa fi.tertie gl.ſuꝑ verbo precario.C.e.tit. videt tenere,
ꝙ nō dꝫ actor in aliquo condēnari,ſed reus abſolui.Tu dic cla
rius.Aut reus abſoluit,qꝛ actor non poſſidebat, ⁊ tunc actor ī
nihil condemnabitur reſpectu poſſeſſionis de qua agitur.nō di
co de expēſis,⁊ proderit hoc actori,quia ſi de cetero moleſtaret
reum,⁊ reus inciperet agere contra eū interdicto vti poſſidetis
reus poſſet ſuccumbere,ſi apparet eū poſſidere ab aduerſario
vel clā,vel precario,vt dixi.Si vero reus abſoluit, qꝛ docuit ſe
poſſidere,hic aduerte tunc ſi docuit ſe poſſidere iuſte,poterit im
poni ſilētium actori ne eum ḋ cetero moleſtet,l.circa.ff.ḋ prob.
Sed ſi docuit ſe poſſidere ſimpliciter,tunc ſecꝰ:qꝛ poſſet eſſe ꝙ
poſſidet ab aduerſario vi,clam,vel precario.Qñqꝫ contingit, ꝙ
nec actor,nec reꝰ poſſidet aliquo modo,vt puta colonus, vel cre
ditor miſſus ī poſſeſſionem ex primo decreto,vt ī.l.proxi.§.cre
ditores.tūc non eſt dubiū,ꝙ reus abſoluit.vt d.§.creditores.tñ
actor in nullo ſibi condemnatur.Quādoqꝫ contingit,ꝙ vterque
poſſidet,⁊ hic aduerte:qñqꝫ poſſidet vterqꝫ iuſte, vt qꝛ ego ha
beo ciuilē,qꝛ dñs,tu naturalē,qꝛ fructuarius, tūc vterqꝫ vincit,
qꝛ neuter dꝫ turbari in poſſeſſiōe ſua.⁊ vterqꝫ vincet, qꝛ neuter
debet turbare aliū,ſed vti poſſident,ita poſſidere debēt, vt.ff.e.
l.j.in prin.ſm caſum gl.⁊ ī.l.proxi.in prin.Qñqꝫ vterqꝫ poſſi
det vnus iuſte,alius iniuſte ab alio,quā ab aduerſario, ⁊ iſto ca
6 ſu idē ꝙ quādo vterqꝫ poſſidet iuſte,vt hoc §.fi.⁊ l.ij.ī.e.¶†Sꝫ
hic dubitandū eſt de exemplis.Rñ.ecce exēpla,pono exempluꝫ
de vi.ego erā dñs,alius erat fructuarius qui poſſidebat natura
liter,tu iuiſti,⁊ fructuariū deieciſti vi.Certe tu poſſides vi a fru
ctuario,nō a me dño,⁊ ideo ſiue agas cōtra me,ſiue conueniaris
a me dño, tu debes tueri in poſſeſſione tua.ita tꝫ Dy. ⁊ ita te
nēt doc.Iſtud ego puto verū,ſi tu,qui fructuariū expuliſti,reco
gnoſcis me in ꝓprietariū,⁊ permittis me vti ciuili mea,ꝓut poſ
ſum de iure.Nā dño ꝓprietatis permittunt quedā in fundū,in
quo alius haberet vſumfructū,l.fundi.in fi.⁊ l.ſi ita.in fin.ff.de
vſu ⁊ habi.Sed ſi tu nō recognoſceres me dñm,tūc,ego dñs poſ
ſum agere ꝯ te,ꝙ turbas me in mea ciuili, nō dico ꝙ me turbes
ꝑ retentionē naturalis,ſed impediēdo me vti mea ciuili. Et ex
7 hoc dico,†ꝙ in feudatario ⁊ vaſallo,iſtud exēplū doc.nō ꝓcede
ret:nā ſi vaſallū meū expuliſti vi,eo ipſo turbas me in ciuili mea
nā cū vaſallus ⁊ emphyteuta ſit obligatus ꝓ illa naturali quam
habebat ad certā pſtationē,⁊ ex hoc dico ⁊ retinere ciuilē tu,qui
expuliſti,nō es ad hoc obligatus,nec a me, nec meo noīe tenes.
Uñ per ſolā detētionē turbor in ciuili,nec per poſſeſſionē tui de
iectoris ego poſſideo,merito poſſum agere hoc īterdicto ⁊ vin
8 cere,arg.l.Pōponius.ff.quib.mo. vſuſfr.amit.Et†iſta eſt rō,
quare nō lꝫ emphyteute vēdere dño irreqſito,qꝛ per hoc turba
ret ius dñicū,⁊ nō haberet aliū emptorē obligatū, vt not.doc.C.
9 de iure emphy.l.vlti.¶Uideamus†exemplū de clā,quomodo
clam ab alio poſſideo. Dicūt quidā.Ego erā dñs,aliꝰ fructua
rius,fructuario abſente clā ingreſſus es,poſſides clā a fructua
rio,nō a me.Iſtud exēplū reprobat,qꝛ fructuarius abſens reti
net naturalē animo,l.iij.§.vnde vi.ff.ti.j. ergo ingreſſus cā non
acquirit.Et eſt vera iſta reprehenſio ſm opi. communē eorū q
10 dicūt,ꝙ ſunt due poſſeſſiones:ſed†ſm opi.meā qui pono tertiaꝫ
poſſeſſionem,⁊ dico ꝙ eſt tertia poſſeſſio,ſ.corporalis, vt dico in
l.j.in prin.ff.de acq.poſ.Dico ꝙ iſtud exemplum procedit.⁊ ſic
dominus poſſidet ciuiliter,⁊ fructuarius abſens poſſidet natu
raliter.⁊ ingreſſus clā corporaliter a fructuario, timēs ſibi fieri
controuerſiam.Alij ponunt exēplum,cū dominus eſſet abſens,
ego ingreſſus ſum clā,timēs cōtrouerſiam mihi fieri ab alio nō
a dño.tunc poſſideo clā ab alio,nō a dño.Ita ſentit gl.ff.e.l.§.in
terdictū aūt.ſed iſtud bene reprobaui.Quare Dy.ponit exēplū
ꝙ fructuariꝰ ſe abſentauit animo relinquēdi poſſeſſionē,alius in
greſſus eſt clam:certe poſſidet clā a fructuario, non a non dño,
Bonum eſt exemplū.Uel aliter,mortuus eſt dominus:vnde ci
uilis eius poſſeſſio vacat,quam alius clam occupauit,⁊ poſſidet
clam a domino,nō a fructuario. Iſta exempla in fructuario ſa
tis placent ſi modo dominus recognoſcatur vt dominꝰ. In feu
11 datario ⁊ in emphyteuta aliter dicerē,vt ff.dixi.¶†Uideamꝰ
exempla de precario.⁊ iſtud exemplū eſt clarum.Tu qui a fru
ctuario recepiſti poſſeſſionem precario,poſſides precario ab a
lio,non domino.Quandoque contingit,ꝙ vnus poſſidet iuſte,al
ter iniuſte ab aduerſario,⁊ iſto caſu,qui iuſte poſſidet, debet ob
tinere.alter qui iniuſte poſſidet,debet ſuccumbere, vt hic.⁊ ī.l.
12 proxi.†Uideamus exempla naturalia,⁊ exēpla ſum iſta. Ego
dñs poſſideo fundum,tu ingreſſus es fundum tanquā fructua
rius.vel tanquam emphyteuta,proteſtans ꝙ nō intendis mihi
preiudicare in ciuili,ſed ſolū in naturali pro illo iure: certe poſ
ſides a me naturaliter ⁊ iniuſte: ego poſſideo iuſte, ideo debeo
13 obtinere,ſiue agam.ſiue conueniar a te.Unum tamen†ſcias,ꝙ
ſi dñs dicit me poſſidere ab eo violenter,iſtud violēter debet ꝓ
d bare.ᵈl.pretor.§.docere.ī.vi bo.rap.⁊ no.per Inn. de foro cō
pe.c.conqueſtus.⁊ idē dico,ne habeam neceſſe repetere, vbicun
que dicerem aduerſarium poſſidere a me clā,vel precario.⁊ per
hoc me turbare,ꝙ iſtā qualitatem debeo probare.¶Item ſem
14 per†aduertas in hoc interdicto, ꝙ actor debet probare ſe poſ
ſidere tēpore litis conteſtate,⁊ tēpore turbationis,vt Inſt. e.§.
15 hodie.¶†Uideamus exempla de clā. Pone,dñs erat abſens
alius clam eſt ingreſſus poſſeſſionē,⁊ queſiuit ſibi naturalē,l.clā
poſſidere. §.qui ad nundinas.ff.de acq.poſ. Et ſi dicis,dño re
uerſo nō admiſſo,ille incipit poſſidere vi d.l.clā.§.fi. cum l.ſeq.
Rñdeo, quantū ad naturalē dico,ꝙ debet inſpici initiū,l. clam
poſſidere,in prin.quantū ad ciuilē dico,ꝙ iſte reuerſus nō ſuſpi
catur ſe poſſe repelli,⁊ ſic nō perdit ciuilē,vt no.ff. e.l.§.interdi
16 ctū autem.¶†Uideamus exempla de precario,ego cōceſſi ti
bi precario poſſeſſionē meā,⁊ intelligo ꝙ cōceſſi vt tm̄ naturali
ter poſſideres,ꝙ in dubio preſumit.l. Pōponius. §.ſi is.ff.de
acq.poſ.⁊ l.⁊ habet.§.cū qs.ī.de preca. Si em̄ cōceſſiſſem vt v
troqꝫ modo poſſideres ꝑcario, nō poſſum agere hoc interdicto,
qꝛ nō poſſideo:in caſu vero ꝑdicto ego poſſideo iuſte, ⁊ tu poſſi
des a me naturaliter precario ⁊ iniuſte, lꝫ enim precario poſſeſ
ſio dicatur iuſta,donec hꝫ dñi volūtatē, ea finita dicit iniuſta, vt
17 ff.cōi diui.l.cōi diuidundo.§.neque.Et eodem †modo,ᵉdico in
e conductore ad non modicū tempus,vel emphyteuta, vel ſimili
bus,qui finita conductione, vel emphyteuſi ſtat in naturali ſua
poſſeſſione.Nam dicitur a me dño poſſidere vi,clā,vel precario
naturaliter,⁊ per hoc dñm turbat in ciuili,vnde tenetur hoc in
terdicto,vt illā naturalē poſſeſſionem reſtituat,⁊ ſic ab illa mo
18 leſtatiōe deſiſtat.Facit C.vnde vi,l.nō ab re.¶†Ex ꝑdictis ha
bes,quid habeat probare actor,vt vincat.ſ.ſe poſſediſſe tēpore
turbatiōis,⁊ litis cōteſtate,⁊ ſi aduerſarius probet ſe poſſidere
tunc actor debet probare illam poſſeſſionem eſſe clandeſtinā, ⁊
ab eo.Primū,ꝙ ſit clādeſtina, probatur eo ipſo ꝙ nō apparet
ſuam poſſeſſionē antiquiorem.Caſus eſt notabilis extra de pro
batio.c.licet.Scḋm.ꝙ ſit clandeſtina ab eo, probat eo ipſo ꝙ nō
probat clandeſtinā ab alio.Sufficit enim ꝙ in veritate debuit ti
mere vel ſuſpicari ab actore controuerſiam fieri ſibi,licet ḋ alio
fuerit ſuſpicatus,l.aut qui aliter.§.ſi quis dū putat. ī.qḋ vi aut
19 clam.vt dixi ff.ead.l.§.interdictum autem hoc.Reus habet†p
bare actorem non poſſidere vel poſſidere iniuſte , vt ff.dictū eſt,
vel ſe reum habere iuſtam cauſam detinendi, licet nullo modo
poſſideat vt ff.ti.j.§.colonus.Primum,ꝙ actor non poſſideat,
probatur eo ipſo ꝙ ipſe actor non ꝓbat ſe poſſidere:vel ſi reus
ꝓbat aliū ciuiliter,⁊ naturaliter poſſidere, ꝑ tem̄ reus oppone
re de iure tertij,ᶠqñ illud ius eſt excluſiuum iuris agētis.l.cum
ſeruū.C. de ſeruis fugitiuis.C.⁊ l.vltima de rei ven.Alia aūt ꝑ
dicta qliter poſſint ꝓbari ꝑ ſe ipſa liquēt.Ea que dixi habēt lo
cū qñ agitur interdicto iſto ꝓ rebus corporalibus. An poſſit ꝯ
tingere ꝙ poſſideant,dicam duo ī.e.l.vlt. ¶Additiones.
a Alex.¶Quod ait pretor.Uide Bar.in l.j.C.e.⁊ ḋ materia hu
ius interdicti,pro quibus rebus mobilibus, ⁊ an, ⁊ qñ cōpetat,
vide tex.extra de prob.c.licet cauſam.⁊ ibi an detur miſſio ī poſ
ſeſſionem.adde,qḋ videtur competere creditori, etiā nō adepto
poſſeſſionē,ſi tñ pronunciatū eſt de mittēdo:qꝛ poterit accuſare
de turbata poſſeſſiōe,vt ſentit gl.in l.j.§.j.ī fi.in ver.ix. ī.ne vis
fiat ei.vbi equiparat miſſum,⁊ mitti iuſſum,⁊ probat per gl.in l.
quamuis.in verb. miſſus.de bo.auth.iud.poſ.facit C.de edi.di
ui.Adr.tol.l.fi.⁊ vide no.Bal.ff.ea.l.in princi.
b ¶Tenet hic gl.An liceat deiecto,inquietare deiectorē ſuū,gl.

hic tenet ſingulariter ꝙ ſic, quam videtur ſequi Bar. facit l. ſed
⁊ partus. §. queri poterit. ſ. quod met. cau. Sed Bal. in ſua diſ-
putatione incip. accuſatus de vi turbatiua. tenet contrarium.
Vide ibi eum ⁊ plenius in v. q. quia in criminalibus admittitur
compenſatio doli, cum dolo. l. viro. ⁊ quod ibi ſcripſi. ff. ſol. mat.
⁊ c. intelleximus. de adult. niſi talis turbatio eſſet facta inconti
nēti, per l. qui poſſeſſionē. ſ. de vi ⁊ vi arma. ⁊ que not. in l. clam
poſſidere. §. qui ad nundinas. ſ. de acqu. poſ. ⁊ hic ſequitur Lu
do. in l. iuſte. eo. tit. Sed ipſe idem in l. naturaliter. §. nihil com-
mune. e. ti. videtur per ibi dicta velle veram eſſe iſtam gl. ⁊ iſtaꝫ
gl. etiam ſequitur Bart. in l. ij. in vij. q. ſ. de operis noui nuncia.
c ¶ Sed iuxta. vide Angc. in l. ſi de vi. ſ. de iud. vide Roma. in l.
naturaliter. §. nihil cōmune. ſ. de acqui. poſ. quiſequitur Bar.
d ¶ Debet probare. Quid debet probari in hoc interdicto, adde
Bar. in l. j. C. eo. vide etiam not. per Bal. in diſpu. incip. accu-
ſatus de vi turbatiua. Adde Bal. conſi. lxxxiij. j. lib.
e ¶ Eodem modo. Adde Bar. in l. Pomponius. §. cum quis. de
acquirenda poſſeſſione.
f ¶ Iure tertij. Nota, ꝙ quis poteſt opponere de iure tertij, ꝙ eſt
excluſiuum iuris agentis. Et hanc regulam intellige limita-
ri, ⁊ fallere in iudicijs ſummarijs. quo caſu reſeruatur in iudi-
cio ordinario, ſecundum quod not. Bar. in l. ille a quo. §. ſi de te
ſtamen. ad Trebellia. ¶ Adde quando poſſit op. de iure tertij,
Petrum de ancharano, conſi. ccxcviij.

LEX III.

1 ☞ Hoc interdictum vti poſſidetis, licet ſit retinende poſſeſſio
nis tamen aliquando in conſequentiam eſt recuperande.
2 Si a non poſſidente neque ciuiliter, neque naturaliter emo rem
quam alius poſſidet ciuiliter, ⁊ mihi per venditionem tradatur
contra me datur hoc interdictum.
3 Emens bona fide ab illo qui poſſidebat clam a me, tenetur hoc
interdicto.
Omnia interdicta excepto iterdicto vnde vi, ſunt in rē ſcripta.
4 Sententia in hoc interdicto qualiter feratur.
5 Queſtio iuris debet dirimi ſorte, non queſtio facti.

SI duo. Iſta eſt mirabilis lex, ⁊ no. multum. Ex
duobus poſſeſſoribus ille ſuccūbit qui
ab altero iniuſte poſſidet: ſed ſi vterqꝫ iniuſte poſſi-
deat, neuter vincit. h. d. ¶ Op. duo nō poſſunt inſoli
dum poſſidere, l. iij. §. ex contrario. ſ. de acq. poſ. l. ſi vt certo. §.
a ſi duob⁹. ſ. cōmo. Huius timore eſt facta gl. magna. [a] Dicūt qui
dam, vnus poſſidebat ⁊ alter in ſua poſſeſſione eū turbabat, non
ꝙ poſſideret, ⁊ cōtra talem turbatorē datur hoc interdictum, vt
probatur j. eo. l. hoc interdictum. vt dixi plene. ſ. eo. l. j. §. hui⁹
autem. Iſta lec. lꝫ in ſe ſit vera, tamē nō congruit litere, que dicit
vtrunqꝫ poſſidere. Alij dicūt ꝙ iſti duo poſſidebant, ⁊ poſſibile
eſt duos poſſidere ciuiliter. Iſtā opi. reprobaui in l. iij. §. ex cō-
trario. ſ. de acq. poſ. Dic ergo, duo poſſunt inſolidum poſſidere
diuerſo iure, vnus ciuiliter, alter naturaliter: ⁊ ſic ponam hic ca
ſum, quod vnus poſſidet ciuiliter vt dominus, alius naturaliter
tanquam fructuarius, ⁊ iuſte, vel iniuſte, vt ſ. dixi l. proxi.
¶ Secundo op. ille qui clā poſſidet, ⁊ ſic iniuſte, vt dixi ſ. ſtatiꝫ
cum itur ad iudiciū, deſinit poſſidere clam. Et ſic videt ꝙ exem
plum prout ponitur de clam, nō procedat. Sꝫ ñdeo. initiū inſpi-
citur, vt dixi ſ. l. proxima. Sum expeditus de gl. magna excepta
vna queſtione que fit ibi. Tertio op. per ſniam debet imponi fi
nis controuerſie. ſed hic nō imponitur finis, qꝛ neuter vincit er
go videt obſtare l. j. de re iud. Dicit gl. reſpōdeo, neuter vicit in
eo quod eſt actor, qꝛ aduerſarius ſibi non condēnatur, ſed in eo
quod eſt reus quilibet vincet, qꝛ abſoluetur ab aduerſario, ⁊ ſic
imponitur finis controuerſie. Tu dic clarius, neuter vincetur,
vt poſſeſſionem, quam hꝫ, reſtituere cogatur: tamen vterque vin
cet in eo quod prohibetur alterum alteri vim facere, ⁊ hoc mo-
do poterit etiam vterqꝫ vinci, vt condēnentur inuicem ad inter
eſſe turbationis preterite: ⁊ ne de futuro alter alterū turbet. ita
1 debet intelligi hic, ⁊ Inſti. eo. §. hodie. ¶ Vlterius opp. † quod
iſtud interdictum ſit retinēde poſſeſſionis, vt ſ. eo. l. j. §. retinen
de, ſed in hac l. dicitur, qđ eſt recuperande: qꝛ ille qui poſſidet iu
ſte, per hoc interdictum recuperat poſſeſſionem, quam alius hꝫ
iniuſte, vt hic dicitur. Sol. fateor, quod eſt retinende. tamen per
quandam conſequētiam alienādo eſt recuperande poſſeſſionis,
vt hic, ⁊ dixi ſ. e. l. j. §. interdictū autem. ¶ Venio ad queſtiões.
Primo quero aliquis turbat me in poſſeſſione mea iure ſeruitu
tis, quam aſſerit ſe habere, an cōpetit hoc interdictū. Glo. dicit
quod ſic vtile, vt j. ead. l. §. ſi vicinus. dicam clarius j. ea. l. §. ij.
2 ¶ Querit glo. † pone, quod ego poſſideo prediū ciuiliter. alius
qui neque ciuiliter, neque naturaliter poſſidet, vendit id tibi, ⁊ te
inducit in poſſeſſionem, an contra te potero agere hoc interdi-
cto, vt vincam. Videtur quod non, qꝛ a me non poſſides clam,
neque author tuus poſſidet. Glo. determinat, quod imo poſſum
agere, ⁊ er l. ſi ſeruus. C. quod cū eo. Iſta gl. dicit veritatem, qꝛ
cū alius tibi tradit ipſo actu, ipſe videtur clam poſſidere a me
⁊ tibi tradere, vt ſ. ſi cer. pet. l. ſingularia. ⁊ hoc caſu, tu teneris
hoc interdicto, vt ſtatim dicā. j. prox. queſt. ergo ⁊c. Ita tꝫ Pe.
3 ⁊ oēs, vt refert Cy. C. e. l. j. in vij. q. ¶ † Quero, quia ſi ille q poſ
ſidebat a me clā, tibi bona fide recipienti vendidit, ⁊ tradidit, an
tenearis. Gl. dicit, ꝙ ſic: qꝛ non debes eſſe melioris conditionis
quā author tuus. Contra hanc glo. videt tex. j. e. l. §. non videor
⁊ illū allegant doc. ⁊ reſpōdent, qđ ibi dicitur, ꝙ non videtur vi
poſſidere, eſt verum, vt teneatur hoc interdicto vnde vi, ſed hu
tenet hoc interdicto. Ita dicūt doc. Hec ſunt vera, qꝛ interdic-
ta omnia excepto interdicto, vnde vi, ſunt ſcripta in rem, l. j. §.
pe. ſ. de interd. ergo ſicut tenebatur author tuus., ita debes te
neri tu. Contra predicta videtur j. titul. ij. l. j. §. ſi tibi fundū. ſed
4 dicā. ¶ † Circa principiū huius legis quero qualiter formetur
ſententia in hoc interdicto. Iſta q. ponitur in gl. l. j. C. eo. dicūt
quidā, ꝙ iudex debet pronūciare vti poſſidetis, ita poſſideatis,
l. ait pretor. §. j. ⁊ ibi gl. ſ. de re iudica. Sed certe iſta eſt ſenten-
tia incerta, ⁊ nō imponeret finē controuerſie. Quare tu dic, quā
doque in hoc interdicto vterque eſt actor, ⁊ reus, qꝛ vterque o-
dit libellū: quod poteſt eſſe. Nam hoc interdictum eſt duplex, vt
j. proximo §. Quandoque vnus tantū dedit libellū cōtra aliuꝫ
tūc ſi apparet ex actis, ꝙ vnus poſſidet iuſte, alius nō poſſidet,
ſed inquietat, iudex cōdemnabit illum inquietātem ad illa tria,
que dixi contineri in petitione. ſ. l. j. §. interdictū autem. Si cō
ſtaret, ꝙ vterque poſſideret, tunc ſi quidē cōſtaret ꝙ vterque poſ
ſidet iuſte diuerſo titulo poſſidendi, vt dñs, ⁊ fructuarius, tunc
vtrūque condēnabit, ⁊ vtrunque abſoluet diuerſis reſpectibus,
vt dixi modo in contrarijs. Idē ſi vnus poſſidet iuſte, alius iniu
ſte, non ab aduerſario. Sed ſi vnus poſſideret iniuſte, ab aduer
ſario, ille condēnabit ad illa, que dixi deberet cōtineri in petitio
ne, ſcꝫ ne turbet, que omnia in pcedentibus ſunt declarata. Quā
doque vterque probauit ſe poſſidere eodem iure poſſidēdi, qꝛ
quilibet probauit ſe poſſidere vt dominū: in hoc eſt difficultas.
b Veritas eſt, Aut vnus probauit [b] de poſſeſſione ſua per plures
vel meliores teſtes. l. ob carmen. in fi. ſ. de teſtib. Si vero teſtes
c vniuſcuiuſque ſunt equales c numero, ⁊ dignitate, tunc ſi vnus
d probet [d] de ſua poſſeſſione antiquioris temporis, quam alius, il
le vincet: quia ſecunda poſſeſſio preſumetur clandeſtina, cū duo
inſolidum poſſidere nō poſſint, l. iij. §. ex contrario. ff. de acqui.
poſ. ⁊ eſt tex. extra de prob. c. licet. Sed ſi vterque probat pſcri-
ptionem, ⁊ poſſeſſionem equalis temporis, tunc ſi vnus oſtendit
e iuſtum titulum poſſeſſionis ſue, alius non, ille vincit qui titulū [e]
oſtendit, alius non: quia ille qui habet titulum, habet potiora iu
ra. l. fi. C. de edic. diui Adr. tollen. ⁊ d. c. licet. de proba. Hoc te
nent Iac. de arc. Iaco. but. ⁊ Cy. C. eo. l. j. ⁊ omnes. Sed ſi nul-
lus oſtendit titulum, vel vterque oſtendit titulum equalem, in
hoc eſt dubitatio inter doc. quidam dicunt, quod iudex debet p
nunciare, vti poſſidetis, ita poſſideatis, ⁊ ſic neuter vincit, ⁊ neu
ter vincitur, ⁊ hoc caſu poteſt loqui hic. Sed certe nō eſt bonum
conſilium, quia per hoc partes venirēt ad arma, ꝙ iudex equi-
tate ſua debet prohibere, l. equiſſimum. ſ. de vſufru. Ita lex nō
obſtat, quia hic loquitur, quando iudex pronunciauit vtrunque
poſſidere diuerſa ſpecie poſſidendi, ⁊ ſic determinauit litem in-
f ter eos. Alij dicunt, quod iudex debet facere ſequeſtrari [f] poſſeſ-
ſionem apud aliū, ne partes veniant ad arma. ⁊ rixas, argu. d. l.
equiſſimum. Sed ſi hoc eſſet verum, quis intētabit rei vendica
tionē, ⁊ qualiter cognoſcetur de proprietate. Dicunt quidam
g forte dirimetur forte, gl. in tribus. ſ. de iudi. ⁊ C. communia de
5 leg. l. fi. in prin. Hoc non placet. † Nam queſtio facti non debet
dirimi forte, l. duo ſunt Titij. de teſta. tut. Sed queſtio iuris ſic,
vt in contrarijs. Sed per hanc ſortem dirimetur quis eſſet poſ
h ſeſſor, ⁊ quis nō, ⁊ ſic queſtio facti. Et ſic mihi videtur [h], ꝙ debea
mus dicere aliter, ꝙ iudex debeat diuidere poſſeſſionē illā, ⁊ me
i dietatem [i] dare alteri. Quod pbo p rationē, ſi duo fructuarij ſūt
in fundo. forte qꝛ cuilibet eſt relictus vſuſfructus in teſtō inſoli
dum, certe iſti faciēt ſibi partes per concurſum, ⁊ vterqꝫ erit iu
poſſeſſione pro medietate, vt j. e. l. fi. in prin. ⁊ idē de neceſſitate,
vt dices in duobus legatarijs, qbus eadē res eſſet legata inſoli
dū. Nō ſi glibet pbaret ſe poſſidere de neceſſitate intelligit ꝙ q
libet poſſidet p dimidia, cū ſibi faciāt partes p cōcurſuꝫ. mōad
ppoſitū, qñ plures oſtendūt titulū equalē, vel qñ titulū nullū o-
ſtēdūt, alter alteri, ſaltē habēt titulū de iure gētiū, quaſi occupa
uerint rē vācantē, ⁊ que in nullius boni eſt, cū dñs nō appareat,
vñ iudex pnūciabit vtrūqꝫ iſtorū poſſidere cōiter, ⁊ p indiuiſo, ⁊
diuidēt ſi velint. Ex hoc ſequit, ſi quis eorū volet intentare pe-
titorium, intentabit viciſſim vnus contra alium: ſicut etiam fit
in hac lege, quando iudex pronunciat, vnum poſſidere ciuiliter
alium naturaliter, intentabitur petitorium viciſſim, prout vo-
lent, vt hic dicitur in glo.

Addit.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Glo. magna. Et circa hoc quod no. gl. j. in princi. vide Bal. in q. incip. accuſatus de vi turbatiua.

b P. Pau. P. ¶ Aut vnus probauit. Uide Barb. in repetitiõe rub. de fide inſtr. tenentẽ, ꝙ preferant illi qui cognouerũt perſonaliter. Uide Fel. in c. lz. cauſaz. extra de prob. vbi ponit quatuor cauſas, quarũ quelibet facit vincere interdicto, vt poſſidetis.

c Alex. ¶ Sũt equales. No. perpetuo, ꝛ ita practicaui, ꝙ ſi teſtes eſſent equales, pro reo preſumitur. gl. eſt in c. in noſtra. i fi. de teſt. Adde ꝙ no. Bar. in l. j. §. fi. in fi. ſ. eo. ꝛ no. Inn. in c. j. de eo qui mit. in poſ. lib. vj. Et vide quod no. ſ. pro leg. l. pro legato. ſm vnam lec. ꝛ per Bar. in conſi. ſuo cxxj. vbi idem tenet ꝙ incipit, in q. dñi Uioli. Idem ſi quis probaret poſſeſſionem cũ titulo, alius ſine titulo. nam primus eſſet potior. d. c. lz. ſm Bal. i l. qui accuſare. in fi. C. de eden. ꝛ Bal. in l. fi. in fi. C. qui legi. pſo. ꝛ Bar. hic, ꝛ facit qꝺ no. Bal. in aut. quas actiones. in prin. C. de ſac. ſan. ec. ꝛ latius Bal. in l. ordinarij. C. de rei ven. ꝛ in l. nõ ignorabit. C. ad exhib. Hec limita eſſe vera, niſi probaret priorem ſciuiſſe ſm poſſeſſorem poſſidere, quo caſu prima poſſeſſio preſumitur interrupta, l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ſ. de acq. poſ. ꝛ no. Bar. in l. ſi de eo. §. ſi forte. eo. tit. ꝛ vide ꝙ not. Bal. in l. ſuper longi. C. de preſcrip. lon. temp. ꝛ in l. preſes. C. de ſent. Et ꝙ titulus preſumi faciat antiquiorem poſſeſſionẽ, tz Bal. in l. poſt ſententiã. C. de ſen. Et hic adde Bar. in l. j. C. e. ꝛ adde quod dicit Bal. in l. pe. C. ſi a non cõp. iu. ꝙ ſi apparet de mea antiquiori poſſeſſione, dico probaſſe me ſpoliatũ poſſeſſione. Ad quod vide que ſcripſi ſ. in l. j. §. ſiue autem. de vi ꝛ vi. ar. Quid ſi vnus probat de antiquiori poſſeſſione ſine titulo, alter de iuniori cũ titulo, vide Bar. ꝛ Imo. in l. ſi de eo. §. fi. ſ. de acq. poſſ. Quid ſi probationes ſunt pares ſuper poſſeſſione, ꝛ vnus hz titulũ antiquiorem altero, dicit Bal. in d. l. q. inci. accuſatus de vi turbatiua. ꝙ ex titulo antiquiori preſumit antiquior poſſeſſio. Et ibi etiã vide quot modis in hoc interdicto vnus dicat probare melius altero. Et ibi etiam quid ſi neuter pbat, ꝛ not. Jac. Bu. in l. incerti. C. de interdi. ¶ Addeq; quãdo teſtes ſunt pares prefertur antiquior poſſeſſor. Bal. conſil. ccclij. ꝛ ccclxx. ¶ P. Pau. P. Sequitur Alex. conſi. cc. vol. j. ꝛ cõſi. xcix. vol.

d Pom. ¶ Si vnus probet. Uide pro declaratione Barb. i ru. extra de fide inſtr. ꝛ vide Alex. conſi. xxxiij. vol. iij. ꝛ Panor. lv in iij. dub. vol. ij. ꝛ Fely. in c. licet cauſam. in x. no. de pba. ver. quarta cauſa victorie. ꝛ Bar. cõſi. c. ꝛ cvij. ꝛ Barb. conſi. xliij. vol. j. ꝛ lxx. vol. ij. ꝛ Alex. cõſil. lj. in ordin. vol. j. ꝛ c. eo. vol. ꝛ Are. xlij. ꝛ ciij. vide Ale. conſi. lxxvj. vol. ij. vbi limitat hoc ꝛ declarat. ꝛ lxxx. e. vol. ij. ꝛ cxvij, vol. ij. vbi declarat hoc dictum Bar. hic, procedere tantũ in interdicto vti poſſidetis non autem recuperande. ꝛ cxcj. vol. ij, vbi dicit ꝙ quis poteſt etiam opponere de ãtiquiori poſſeſſione tertij ꝛ cxcix. e. vol. ij. ꝛ conſilio vj. vol. iij. et lxxviij. in fi. eo. vol. ij. ꝛ lxxxviij. in fi. eo. vol. vbi loquitur in interdicto recuperande. ꝛ ſeq. eo. vol. iij. ꝛ vide Are. in c. cum cauſa, de teſt. vbi dicit ꝙ ille diceretur pbaſſe de antiquiori poſſeſſione cuius teſtes in dicto ſuo dixiſſent: poſſedit per decem annos, et plus ſi aduerſarius probaſſet decem annis.

e P. Pau. P. ¶ Qui titulum. Uide Alex. declarantem verba Bar. hic conſi. lxxxj. ver. vnde. vol. v. ꝛ inferius ibi ꝛ omnes hoc tenent. vide Alex. conſi. xcix. vol. v.

f Alex. ¶ Sequeſtrari. Et iſta poſſunt procedere, quando vterq; ſimul ad iudiciũ prouocaret: ſed ſi vnus primo prouocaret, videtur ꝙ pro alio, tanquam pro reo feratur ſententia, vt not. glo. ꝛ docto. in c. licet. de. de proba. ꝛ Cy. in l. j. C. eo. ꝛ Imo. in l. duo iudices. ſ. de re iudicata.

g ¶ Dirimetur forte. No. quãdo quid dirimatur forte, dixi poſt Bar. in l. ij. in prin. C. communia de legat.

h P. Pau. P. ¶ Mihi videtur. Contrarium tenet Fely. in ca. licet cauſam. in gl. fi. de probatio.

i Alex. ¶ Medietatem. Ita tenet Dy. in l. Titie textores. per illum tex. de leg. j. ꝛ alij non faciunt mentionem. ꝛ vide ibi per Nico. de Neapo. ꝛ Bal. in in l. preſes. C. de ſent.
Claud. de Seyſſel. Uide Panor. in c. licet. de probatio.

§. **Hoc interdictum duplex.** Quod hic dicit textus. quod hoc interdictum eſt duplex eſt verum aptitudine non ſemper actu, quia poteſt eſſe quod vnus tantum agit contra eum qui eum turbat, ꝛ ſe poſſidere non aſſerit, vt j. proxi. §. ꝛ ſ. eo. l. j. §. huius autem.

1 ☞ Turbans aliquem in fundo pro iure ſeruitutis quod pretendit habere in fundo, tenetur hoc interdicto.

§. **Hoc interdictum ſufficit.** Uidetur ꝙ ad hoc vt habeat locum hoc interdictum, requiritur quod quis

a turbetur in poſſeſſione ſua. ita dicitur hic. ¶ Querit glo.[a] quid

1 †ſi aliquis non facit controuerſiam poſſeſſionis, ſed dicit ſe vti iure ſeruitutis, an detur contra eum interdictum. Dicit glo. ſic, forte vtile, vt infra eadem. l. §. ſi vicinus. Tu dic, quando quis iure ſeruitutis vult vti fundo a me poſſeſſo, ego habeo interdictum: quia minuitur mihi aliquid de iure poſſeſſionis mee. non enim libere poſſideo, vt lege, ſtipulatio iſta. §. j. ĵ. de verbo. obl. Si vero ille qui habet ſeruitutem vult agere hoc interdicto cõtra impedientẽ, hic põt cõcludere duobus modis. Uno modo, qꝺ dominus impedit eum vti, ꝛ turbat eum in quaſi poſſeſſione ſeruitutis ſue, ꝛ iſto caſu habet vtile interdictum, vt dixi ſ. ea. leg. in prin. Si vero volo dicere, ꝙ turbas me in poſſeſſiõe fundi mei non permittendo me vti ſeruitute, tunc habeo interdictum directum. Iſta ſunt verba gl. in l. ſicuti. §. Ariſto. ſ. ſi cer. vend.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Querit glo. Uide glo. in l. j. in verbo, nec vi. C. e. in ver. ſed quid ſi me turbet. ꝛ ibi Bal. ꝛ gl. ꝛ Bal. ſ. e. l. in prin. ꝛ in §. huius autem interdicti. ꝛ in §. hic proxi. ſeq.

1 ☞ Inquilinus licet pro refectione poſſit expelli, tamen facta refectione debet habitare.

a §. **Cum inquilinus.** [a]Op. ſi inqlinus non facit cõtrouerſiã poſſeſſionis, ergo contra eum non datur hoc interdictum, vt ſ. proxi. j. Sol.

b Concedo nec requiritur[b] qꝺ facit controuerſiam poſſeſſionis, vt ſ. dixi. ¶ Opp. ꝙ iſta proteſtatio non ſit neceſſaria domino, immo videtur qꝺ poſſit eum expellere quando vult reficere, vt C. loca. l. edem. Reſpõdeo duobus modis. Primo, ꝙ hic loquatur in refectione tali per quam habitatio non inpediatur, vt refectio modica. Uel dic, qꝺ debet dominus proteſtari qꝺ non phibebit dominus eum habitare facta refectione. Ita dicit glo.

i quam not. †qꝺ poſt refectionem factam inquilinus poteſt et debet habitare licet pro refectione expellatur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Cum inquilinus. Et per illum tex. cum gl. apparet, qꝺ ingreſſus in poſſeſſionem, non operatur vltra proteſtationem, eius qui ingreſſus eſt. Et ſi quis ingrediatur poſſeſſionem vacantem cum proteſtatione, quod non intendit acquirere, nõ poteſt accuſari vt eſt gl. ꝛ ibi Bal. ꝛ in l. j. C. eo. Pro hoc etiam facit qꝺ no. Bal. in l. cum ipſe. C. de contrahen. emp.

b P. Pau. P. ¶ Nec requiritur. Uide Alexã. cõſi. cxxxvj. ver. modo venio. volum. §.

§. **Item videamus ſi actor.** Dicitur hic quod ego debeo denũciare illi tranſductori, quero, ad quẽ finem fit iſta denũciatio. Reſpõdeo vt ipſemet precedat ꝛ relaxet vites meas, vel officio iudicis hoc fiat, vide gl. in verb. denunciare, que hoc dicit, ꝛ incipit. ſ. dominium. Puto gl. verum dicere. Nam cum iſte vites ſint in ſolo a me poſſeſſo, poſſem precidere mea authoritate, l. quemadmodũ. §. ſi proiectum. ſ. ad leg. Aquil. ꝛ l. ſi vitẽ. §. ſi ad ianuam. ĵ. qꝺ vi aut clam. merito hoc poterit fieri officio iudicis. Et hoc eſt quod gl. dicit, ſi domin⁹ vult. quaſi dicat, poteſt etiam ſua authoritate. Uide ſimile in nũciatiõe noui operis que poteſt fieri officio iudicis, ꝛ authoritate propria. ꝛ ſecũdum hanc lecturam denunciat dominus tranſductori, vt precidat. Alij dicunt, ꝙ dominus denunciat qꝺ ipſe idem vult precidere, ꝛ hoc facit vt ſi aduerſarius de cetero aliquid faciat, teneatur, qꝺ vi aut clam. Prima lectura magis congruit litere. ¶ Sequitur in tex. aut vti debere eũ interdicto. Quero de intellectu huius verbi, quis eſt iſte qui interdicto vtitur. Due ſunt lecture, Una, qꝺ dominus vitium vtitur interdicto contra trãſducẽtẽ, ꝛ iſta applaudit litere. Alij. dicũt, qꝺ dñs fundi in quo erant arbores, in quas vites erant tranſducte, contendebat ſe poſſidere fũdum in quo erant vites. ꝛ ſic intentabat interdictum contra eũ, qui prohibebat vites tranſducere. Prima lec. placet.

§. **Item videamus ſi proiectũ.** Iſte §. vſque ad §. creditores. diuiditur in duas partes principales. Primo, quando habeo, protectum, qꝺ eſt fundatum i ſolo a me poſſeſſo, ꝛ protendatur ſupra alienum. Secundo, quãdo habeo cenaculum quod totum fundatur ſuper edificio poſſeſſo ab alio. Secunda ibi, ſed ſi ſupra edes. Item prima ſubdiuiditur in duas, quia primo loquitur quando edificium protendit ſupra ſolum ab alio poſſeſſum. Secundo, quando protenditur ſupra ſolum commune. Secunda ibi, Labeo. Et principium §. item videamus. legitur in gl. tribus modis. Tu tene tertiam lecturam ibi, tu dic relatum, ꝛ bene.

1 ☞ Non licet facere ponticellum ſuper plateam communem inter plures conſortes.

§. **Labeo.** Hic eſt no. §. Quero quid differt iſte §. a pcedẽti. §. itẽ videamus. Reſpõde, qꝛ in ſuperiori. §. habebat protectum quod nõ requieſcebat in alieno: ſz hic

requieſcit. ⁊ hoc ſm quoſdam. Uel aliter. ſ. tegebatur fundus
1 alienus, hic fundus cõmunis, quod no. † ⁊ qḋ non lꝫ facere pon-
a ticellum ſupra plateam cõmunem inter plures cõſortes. ¶ In
verſi. in quo facilius. cū Juriſconſultus non reſpondeat, quero,
quid iuris: Rñdeo, aut ille qui hꝫ proiectū, hꝫ de iure, ⁊ poteſt
agere vti, poſſidetis. Aut non habet de iure ⁊ non poteſt agere,
quia illam protectionem hꝫ vi, clam, vel precario ab aduerſario

ADDITIO.

a Alex. ¶ Facere ponit cellum. Uide tex. ⁊ Bar. in l. ij. §. tracta-
tum. ſ. ne quid in loco pub. ⁊ Spe. i ti. de cau. poſ. ⁊ proprie. ver.
item. Labeo. ⁊ Bal. in l. item lapilli. ſ. de re. diui. ⁊ in l. iuris gē-
tiū. §. ſi paſciſcar. ſ. de pac. ⁊ quod no. in l. fi. in prin. C. de ſerui.
1 ☞ Quando cenaculum non habet aditum de publico dominus
domus agit hoc interdicto.
2 Ille qui habitat iure ſuo cenaculum habens aditum de publi-
co, poſſidere dicitur naturaliter.
3 Poſſeſſor cenaculi habet hoc interdictum contra quemlibet,
extraneum eum turbantem.

§. Sed ſi ſupra edes.

Primo loquitur i eo, qui hꝫ cenaculū ſupra
edificium alienū non conductū a dño. Secundo in eo qui habet
conductum a dño tanquā ſuperficiarius. Secūda ibi ceterū, et
1 iſte. § eſt valde notabilis, ⁊ menti tenendus. Quero, † ſi cenacu-
lam non hꝫ editū de publico, quis poterit agere interdicto vti,
poſſidetis: Rñdeo, ille qui habitat in cenaculo nō poſſidet, niſi,
ſit ſuperficiarius, vt dicam i verſi. ceterum. ⁊ ideo ſiue poſſeſſor
domus eum moleſtet, ſiue alius extraneus. hoc interdictum ſibi
non cõpetit: ſed dñs domus põt agere cõtra eū hoc interdicto,
qꝛ poſſidēdo cenaculū eum turbat in poſſeſſione ſua. ⁊ põt agere
2 contra quemlibet extraneum, tanquam poſſeſſor. ¶ † Quero,
qñ cenaculum hꝫ aditum ex publico quis poſſideat: Rñ. natu-
raliter ille poſſidet qui habitat cenaculū, ſi habitat iure ſuo non
inquilinus: ⁊ hoc qꝛ inquilinus nō poſſidet ciuiliter vero poſſi
det dñs ſoli, in quo ſubteneat cenaculum, l. obligationum fere.
3 §. plꝫ. j. de act. ⁊ obli. ſm Jac. de Are. ¶ † Quero vtrū poſſeſſor
cenaculi poſſit agere interdicto vti poſſidetis: Reſpondeo ſic,
contra quēlibet extraneum conturbātem: qꝛ poſſidet, vt dictum
eſt. Contra dominū vero non poſſet agere niſi oſtendat ſe iuſte,
habere cenaculum. vt j. in ver. ceterum. Nam eo ipſo ꝙ poſſidet
a domino poſſidet vi, clam, vel precario, cum eius edificium. de
beat eſſe liberum vſque ad celum, l. altius. C. de ſerui. ⁊ aqua.
1 ☞ Teſtator ſi legat vxori certam partem domus, licet non ha-
beat aditum de publico tamen poſſidet.

§. Ceterum.

Quero ſuperficiari⁹ qui hꝫ cenaculum
vtrū ipſe poſſideat: Reſpondeo ſic. ſiue
habeat aditū ex publico ſiue non. qḋ apparet qꝛ ſibi cõpetit in
terdictum vti poſſidetis, vt hic dicit ⁊ glo. hic tꝫ. Quod dico de
ſuperficatio, idem dico de quolibet alio qui iuſte habet cenacu-
lum. Hoc dico † qꝛ ſepe contingit ꝙ teſtator relinquit vxori ha-
bitationem certe partis domus ſue, vel cenaculi. certe, dico, eā,
poſſidere illam partem, licet nō habeat aditū, ex publico, vt hic

§. Creditores.

Circa iſtum. §. querūtur duo. Pri-
mum quid in creditore conuentiona
li. Gloſ. dicit, ꝙ ſecus. Nam ille qui miſſus eſt in poſſeſſionem a
domino poſſidet, l. qui pignoris. ſ. de acquir. poſ. merito habet
hoc interdictum. Secundum hoc habes vnam differentiam in-
ter pignus pretorium, ⁊ pignus conuentionale. Alias differen-
tias dic vt no. in l. j. ſ. de pig. act. ¶ Secūdo quero, qualiter ſub
ueniatur iſtis creditoribus miſſis in poſſeſſionem. dic vt in glo.
1 ☞ Interdictum vnde vi, eſt mere perſonale.

§. Non videor.

Hic videtur text. contra gl. quam
habuiſti. ſ. ea. l. in prin. in ſecunda
1 magna glo. Reſpondeo, non videor poſſidere vi, vt † tenear in-
terdicto vnde vi, quia illud eſt mere perſonale, l. cum a te. ſ. ti. j.
Sed teneor interdicto vti poſſidetis, quia eſt ſcriptum in rem l.
j. §. penult. ſupra, de interdictis.
1 ☞ In hoc interdicto quis condemnatur ne turbet, ⁊ poteſt co
gi cauere.
2 Intereſſe in hoc interdicto eſtimatur habito reſpectu ad poſ-
ſeſſionem.
Gabella ſi ſolui debet de qualibet lite ⁊ quando agitur hoc in-
terdicto, eſtimatio ſit de poſſeſſione, non de re.
3 Ci qualiter eſtimetur quando agitur ſuper poſſeſſorio haben
te cauſam proprietatis, reliquit cogitandum.

§. In hoc interdicto.

Gl. ponit hic caſum.
text. tibi, hoc nequa-
1 quam, ⁊c. ⁊ ſecundum hunc caſum habes, quod quis condemna
tur quod non turbat. Et dico, quod ō hoc poteſt cogi cauere, vt
2 j. ti. ij. l. ij. §. in hoc interdicto. ⁊ de aqua quo. l. pen. ¶ † Secū
a do no. quomodo eſtimatur ᵃ intereſſe in hoc interdicto, qꝛ habet
reſpectus ad poſſeſſionē. Et propter hoc in ciuitate iſta, in qli-
bet lite ſolui debet gabella quatuor denariorum pro libra. Un-
de quādo eſt contentio de aliqua poſſeſſione debet eſtimari poſ
3 ſeſſio, non res, vt hac lege. ¶ † Quero, quid ſi contenditur ſup
aliquo poſſeſſorio, qḋ habeat cauſam proprietatis, vt vidiſtis ſ.
de interdi. l. ij. §. quedam. qualiter lis eſtimabitur. Cogitabitis.

ADDITIO.

a Alex. Quomodo eſtimatur. Uide Bar. in l. ſi aliquam. in ij. par
te. ſ. de acq. poſ. ⁊ in l. ſi quis in tantam. C. vnde vi.

LEX IIII.

1 ☞ Effectus huius iudicij inter duos fructuarios quis ſit.
2 Uſufructuarius ⁊ vſuarius quilibet ipſorum poſſidet natura-
liter, ſed an inſolidum an pro parte, vbi quod quilibet inſolidū.
3 Si hoc interdictum proponitur pro quaſi poſſeſſione alicuius
iuris incorporalis quis effectus erit.
4 Juriſdictio apud plures inſolidum qualiter eſſe poſſit.
5 Jus percipiendi pedagium quod non poſſit pluribus inſolidū
competere. ⁊ nu. 6.

In ſumma.

Iſta lex eſt multū no. ⁊ menti te
nenda, ⁊ de ipſa facio magnum
fundamētum in materia ō acq. poſſ. ⁊ habet quatuor
partes, vt patet ex litera. In prima eſt cõtentio inter
duos fructuarios. In ſecunda eſt contentio inter dominū ⁊ fru-
tuariū, quoniā vterque inuicem agit cõtra alterum. In tertia
ſunt opi. Una, quādo fructuarius tātū agit pro quaſi poſſeſſiõe
vſuſfructus. Alia, quādo agit vſufructuari⁹ vti poſſidetis, pro
poſſeſſione rei, ⁊ iſta ſecunda eſt verior. In quarta, qñ eſt cõtētio
inter fructuarium ⁊ vſuariū. Secunda ibi, ⁊ ſi alter. Tertia ibi
1 idem erit. Quarta ibi, proinde. † Aduerte circa primam partē
quero, quis erit effectus iſtius iudicij inter duos fructuarios.
Rñd. gl. poterit eſſe, qḋ vnus ſolus vincit, ſi apparebit vnū ſolū
poſſidere naturaliter. Itē poterit eſſe, qḋ ambo vincerent, ⁊ neu
ter. Quod ambo vincerent eſſe põt, ſi facerēt ſibi partes per cõ
curſum, qꝛ forte cuilibet erat vſuſfructus legatus inſolidum:
tūc quilibet vincit in medietate ſua ⁊ neuter vincit alium in por
tiõe ſua. Nec poſſumus dicere, qḋ iſta naturalis que cõpetit fru
ctuario, diuidatur in duas, ita ꝙ quilibet inſolidū poſſideat, qꝛ
eadē ſpecie poſſidendi, nō poſſunt plures inſolidū poſſidere, l.
iij. §. ex contrario. de acq. poſ. Secūda pars iſtius legis eſt cla
ra. ¶ Uenio ad tertiā partē, ⁊ hic quero, quid differt hic verſic.
a precedenti. Reſpond. ſ. contendebat de poſſeſſione rei, hic de
quaſi poſſeſſione iuris, ſecundum vnam lec. Uide gl. in verb. de
fendat que incipit. i. quaſi. que idem dicit qḋ gl. ſ. eo. l. in princ.
⁊ l. ſi plures. §. deiectum. ſ. tit. j. ⁊ l. ait pretor. §. itē ei. ſ. ex qui.
cau. ma. ſed hoc reprobaui. ſ. e. l. j. ⁊ l. naturaliter. in prin. ō acq.
poſ. Dicendū eſt ergo, qñ contenditur de poſſeſſione rei in qua
habetur vſuſfructus, ⁊ differt a precedenti: qꝛ dominus agebat
contra fructuarium, ⁊ fructuarius contra dominum: hic ſolum
a vſufructuarius agit. ¶ Uenio ad quartā ᵃ particulam. ⁊ quero,
2 qualiter hic poſſideat † vſufructuarius ⁊ vſurarius. Dicit gl. ꝙ
quilibet poſſidet naturaliter, ſed non inſolidū: ſed quilibet pro
parte indiuiſa. Ita dicit gl. hic. Sed ꝯtra Jac. ō are. dicit ſic pu
to quēlibet poſſidere inſolidū diuerſo iure. Ego dico, qḋ gl. no-
ſtra dicit male. Nā portio icerta ratiõe loci ⁊ quote nō põt poſſi
deri, vt ſ. de acq. poſ. l. iij. §. j. ⁊ l. lot⁹. Sꝫ ſi tu dicis, vſufructua-
riū. ⁊ vſuarium poſſidere pro parte indiuiſa apparet ꝙ pars eſt
incerta ratione loci, qꝛ portio indiuiſa non põt demõſtrari in lo
co. l. Meuius. §. duorū. ſ. de le. ij. ⁊ de ſtip. ſer. l. ſeru⁹ cõmunis,
ſic oium. Itē eſt incerta ratione quote, quoniā vſus eſt incertus,
l. vſus pars. ſ. de vſu. ⁊ ha. ergo pro parte indiuiſa nō põt poſſi
deri. ⁊ ideo teneo, ꝙ quilibet inſolidū naturaliter poſſidet. Sed
tunc obſtat. l. iij. §. ex contrario. de acqu. poſ. vbi dicit, ꝙ duo nō
poſſunt inſolidū poſſidere. Reſpon. verum eſt, eadē ſpecie poſſi-
dendi, ſed hic ſunt diuerſe ſpecies. alia enim eſt poſſeſſio natura
lis vſuſfructuarij, alia eſt poſſeſſio naturalis vſuarij, alia eſt natu
ralis poſſeſſio emphyteute, ⁊ ſimilium, ſicut differt ciuilis poſ-
ſeſſio domini, a naturali, que eſt fructuarij: ita iſte naturales, de
quibus dixi, differunt inuicē. Rationem dixi in d. §. ex cõtrario
3 ¶ † Circa legē noſtrā habem⁹ videre de effectu huius iterdicti,
quando proponitur pro quaſi poſſeſſione alicuius iuris incor-
poralis ⁊ iſta iura incorporalia quedā ſunt realia, vt ſeruitutes
habentes cauſam continuā, pro quibus datur hoc interdictum,
vt dixi ſ. e. l. j. in prin. iſte poſſunt: cõpetere ſine dubio plurib⁹ in
ſolidū, vt j. de aqua quoti. ⁊ eſti. l. Lucio. merito plures poſſent
agere inuicem, poſſibile eſſet vtrumqꝫ obtinere, prout repetitur
4 poſſidere. ⁊ de iſtis habuiſtis i hoc tit. Quedā ſunt † iura nō rea
lia, vt iuriſdictiones, ⁊ iura percipiēdi pedagia, vel ſeruitia, ⁊ ſi
milia. In iuriſdictiõe dic, quod põt iuriſdictio eſſe apud plures
inſolidū, l. inter tutores. ſ. de admi. tut. ⁊ l. j. ſ. de offi. proconſul
Item poteſt eſſe apud plures iuriſdictio, vna alia ⁊ magna, alia
baſſa

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

baſſa ⁊ parua. Exemplum, preſes prouincie in Ducatu ⁊ Mar
chia hƺ iuriſdictionē vniuerſalem in tota prouincia ⁊ ad eū ap
pellatur a iudicibus inferioribus. Rectores ciuitatū in ciuita-
te ſua habēt iuriſdictiōes: ⁊ ſic vides ꝙ duo in eadē ciuitate ha
bent iuriſdictionē, tñ vnus minorē, alius maiorē. Item pōt eſſe
iuriſdictio apud plures in eodē territorio diuerſis reſpectibus
ſicut vides, qđ Rector huius ciuitatis hƺ iuriſdictionē oīm cau
ſarum temporaliū: eps autem hƺ iuriſdictionem omniū cauſa-
rum ſpiritualiū. Vel vides quoſdā iudices habere iuriſdictio-
nem ſuper dānis datis tm̄, alios habere omnē aliā iuriſdictio-
nē, l. ſolemus. §. latrūculator. ſ. de iud. ⁊ l. iij. ſ. de of. prefe. vigi.
⁊ C. de emā. li. l. j. Iſtarū iuriſdictio nō poſſeſſio habeť hoc mō,
ꝙ quis vtatur iuriſdictione iſta ſciente, ⁊ patiente eo ad quē ſpe
ctat, alias non dicitur quis eſſe in quaſi poſſeſſione, l. ij. C. de ſer.
⁊ aqua. ⁊ l. quoties. ſ. de ſeru. Unde ſi tu probares te vſum tali
iuriſdictione, nō probaretur tua quaſi poſſeſſio, niſi probares te
5 feciſſe ſciēte eo ad quē ſpectat. Hoc premiſſo, †ſi plures ꝯcedūt
de aliqua iuriſdictione, ⁊ vnū tm̄ apparet poſſidere, ille obtinet
in hoc iterdicto. Sed ſi plures apparēt quaſi poſſidere, quilibet
obtinebit ſ̄m quod quaſi poſſidet, vel in totū, vel in parte, vel ſ̄m
iuriſdictionē magnā vel baſſam, ſ̄m qđ dixi ſ. ⁊ hoc eſt ꝙ ꝓbat
hic tex. de vſufructuario ⁊ vſuario: q2 vſufructuari⁹ obtinet in
poſſeſſione ſ̄m fructū, ⁊ vſuari⁹ ſ̄m vſum, ⁊ dñs ſ̄m dñiū. ⁊ h. d.
iſte tex. Predicta videnť vera in iſtis iuriſdicitionibus de quib⁹
6 dixi. In iure †vero percipiēdi pedagiū nō video, ꝙ poſſit pluri
bus inſolidū cōpetere, ſic nec ꝑceptio vſuſfructus eſſe pōt apud
plures inſolidū. ſic nec ꝑceptio pedagij, tñ pōt eſſe ꝙ vnus reci
pit pedagiū de oībus rebus, alius de animalibus tm̄, vel vnus
omni tpe, alius tpe indulgentie, ⁊ ſic de ſimilibus, iſtis caſibus
quilibet vinceret in quaſi poſſeſſiōe i qua eſt, vt hac l. in fi. cū ſua
gl. Ad predicta facit qđ dixi in l. ſi publicanus. §. fin. ſ. de publi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Uenio ad quartam. Adde gl. ⁊ Bar. in l. j. ad fi. C. eod.

De ſuperficiebus. Tit. xvij.

LEX I.

a **Ait pretor.** [a] Oppo. duo nō poſſunt poſ
ſidere inſolidum, vt dixi ſ.
l. proxi. Dicit gloſſ. diuerſis reſpectibus poteſt
eſſe, vt quia vnus vtitur ſuperficie reſpectu vſuſ
fructus, alter vtitur reſpectu vſus. Uel dic, qđ
honoris gratia loquitur in plurali. Uel dic, ꝙ
quilibet habet ſuperficiem pro parte pro indiuiſo. Uel dic, ꝙ
loquitur in domino ⁊ ſuperficiario.

ADDITIO.

a Alexan. ¶ Ait pretor. Quis ſit contractus ſuperficiarius, vide
Bal. in rub. C. de iur. emphy. in prin.

1 ☞ Clauſula refirmamus tibi in emphyteuſim talem domum
videlicet ſolum iure emphyteutico, ſuperficiem iure proprio.
nihil operatur, quia intelligitur tota domus emphyteutica.

2 Emphyteuſi ſupra conceſſa finita, non poteſt ſuperficiarius tol
lere eius ſuperficiem.

3 Pretij ⁊ mercedis quantitas facit cognoſci emptorem a con-
ductore.

4 Cautela vt in contractibus tam emptionis quam conductionis
ponatur clauſula faciens eum procuratorem in rem ſuam. ita
vt deinde, ⁊c.

a **§. Qui ſuperficiem.** [a] In hoc §. pone caſum
quare ſit propoſitum
hoc interdictū. Uidetur ꝙ hoc interdictū non ſit neceſſariū cū
pro ſuperficie cōpetat actio ciuilis. Et ad hoc rñdet Iuriſcon-
ſultus, ſubnixus eſt de iure ciuili, i. ante huius tractatus propo-
ſitionē munitus erat: ideo videtur ꝙ hoc interdictū fuerit ſuper
uacuū. Ad ꝙ rñdit, ſed lōge, ⁊c. ¶ Not. text. ibi, ⁊ q2 melius eſt,
⁊c. Diciť hic, ꝙ ſuꝑficiē cōduxit. Op. eius eſt ſuperficies cuius
eſt ſolū, l. obligationū fere. §. plƺ. de ac. ⁊ ob. Sed ſi cōduxit ſuꝑ
ficiē, vt hic diciť, ſolū remanet dñi: ergo tali cōductori nō cōpe-
tit vtilis actio in rem, quā j. dicit cōpetere. Huius timore, ſunt
hic plures expoſitiones in gl. quidā dicūt ſuperficiē, i. ſolum, in
quo eſt ſuperficies: ⁊ ſic tanqȝ cōductor ſoli hƺ vtilē in rē: vel cō
duxit ſolū, vt ibi ſuperficiē ponat. Eadē eſt iſta expoſitio cū pri
ma, ſed differt, q2 i precedēti ſuperficies erat iā impoſita, in iſto
vero erat imponēda. Alij intelligūt tex. ſimpliciter prout iacet,
⁊ hoc plƺ, lƺ etiam precedētes ſint vere. Nō obſt. cōtrariū, q2 fa-
teor ꝙ ſuꝑficies cedit ſolo, quo ad directū dñium: ſed vtile pt ꝯ-
petere ſuperficiario, quod tene mēti pro quibuſdā cōtractibus
1 qui reperiuntur in ciuitate iſta. †Sunt hic quedam domus que
b conceduntur ab eccleſijs priuatis perſonis, hoc modo, [b] Refir-
mamus tibi in emphyteuſim talē domum, videlicet ſolum iure
c emphyteutico, ſuperficiē iure ꝓprio, Certe ego dico, ꝙ iſta ver-
ba debēt ſic intelligi, ꝙ tota domus ſit emphyteutica. Nā nō pt
alterius eſſe edificiū, quā eius cuius eſt ſolū, d. l. obligationū fe-
re. §. placet. Et iſta verba que dicunt ſuperficiē iure proprio, hoc
denotāt, qđ edificiū fuerit poſitū d pecunia priuati, non ab ipſa
eccleſia: quoniā ab initio fuerūt cōceſſa in emphyteuſim ad po-
2 nendā ſuperficiem, vt hic diciť in glo. †Sed tūc dubitāt, an em
phyteuſi finita ſuperficiarius poſſit leuare, ſeu tollere ſuꝑficiem
d ſuā, cū dicať habere iure ꝓprio. Caſus eſt ꝙ nō in l. ij. [d] C. de iu
re emphy. ¶ Ulterius dicitur hic, ſi emit ſuꝑficiē, habet actio-
nē ex empto. Op. per locū a diuiſione, Aut emit ſolū, ⁊ eſt dñs to
tius, ⁊ habet directā in rē aut emit ſuꝑficiē ſine ſolo, ⁊ tūc ſequi-
tur ꝙ alterius eſt ſolū, ⁊ alterius ſuperficies. cōtra. l. obligatio-
nū fere. §. placet. j. de ac. ⁊ obl. Gl. huius timore dat plures ex-
poſitiōes. Iſta eſt vera, vel ꝙ emit ſuperficiē tantū, vel ꝙ emit ſo
lū ad ponendū ſuperficiē. Nō obſtat contrariū, qñ emit ſuperfi-
ciem: q2 pōt pertinere ſuperficies ad alium quā pertineat ſolū
iure vtilis dominij: vt dixi: ſed quādo emit ſolū, vt ponat ſuper-
ficiē, intelligas hoc acto, vt dominium ſoli nō tranſat, alias iſta
verba, vt ponā ſuꝑficiē, vel ad ponēdū ſuꝑficiē, tranſlationē dñij
non impediunt, l. ſpecies. de auro ⁊ ar. leg. ⁊ ꝙ not. per doc. in l.
3 ſi mulier. C. de iure dot. †¶ Ulterius quero, [e] quomodo cogno-
e ſcam emptorem a conductore. Gl. reſpondet valde no. dicit enī
pretium ⁊ mercedis quantitas facit diſcerni. Pretiū intelligo
qñ ſoluiť vna ſumma ſemel: mercedis quātitas qñ ſoluiť annua,
vt no. C. de iure emphy. l. i. plene dixi in q. qu. diſputaui, q̄ inci-
4 pit, publicanus quidā. †¶ Ultimo no. iſtū tex. ad ea q̄ quotidie
ponūtur in contractib⁹, qđ in cōtractibus debeāt poni iſta ver-
ba in re empta, vel locata, faciens eū ꝓcuratorem in rem ſuam,
ita vt deinde poſſit ⁊c. vt hic diciť. facit l. in creditore. de euic.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Qui ſuperficiem. Not. tex. ibi, adde gl. Bart. Bal. in l.
. C. vti poſ.

b ¶ Hoc modo. Qualiter iſta verba intelligātur, Refirmam⁹ ti-
bi talē domū in emphyteuſim, vƺ ſolū iure emphyteutico, ⁊ ſuꝑ
ficiē iure proprio, habetur per Bald. in c. j. §. ſi quis de māſo. ſ.
controuer. inueſt. ⁊ contra Bar. videtur tenere Bal. in l. ij. C. ſ.
iu. emphy. ⁊ in l. ſi domus. §. fi. de leg. j. ⁊ facit ꝙ no. Bal. in aut.
qui rem. C. de ſacroſan. eccle. Et vide no. per Bal. in l. iij. que in
cip. ſeruitutes prediorū. de ſerui. ⁊ Bal. in auth. excipitur. C. ſ.
bon. que liber. per Bal. in c. j. §. ſi vaſallus in feudo. in tit. hic fi-
nitur lex Conradi. Pau. de ca. in d. l. iij. de ſerui. tenet opi. Bar.
per d. l. obligationum fere. §. placet. Adde videndū Bal. conſi.
lxix. ij. lib. Et an ſoluens cenſum, de re tanquam emphyteutica
probet illam emphyteuticam, vide per eundem conſi. ccciij. eo.
volu. vbi dicit, quod penſio, ⁊ qualitas rei ſunt conſiderande.

c P. Pau. P. ¶ Iſta verba. Uide d. Iaſo. in l. in prouinciali.
§. ſi ego. ff. de ope. no. nun. vbi idem tenet quod Bar. hic.

d Alex. ¶ L. ij. Sed Bal. ibi tenet contrarium.

e ¶ Ulterius quero. Uide in l. qui ſaxum. ſ. de do. ⁊ hāc gl. no.
alleg. Bal. in l. ex conuentione. C. de pac. ⁊ no. qđ vbi fit mentio
de pretio, intelligitur emptio. gl. eſt no. in l. ſi inter. C. de in. do.
⁊ ibi Bal. infert ad q. no. ⁊ no. Bald. in l. qui ſe patris. C. vnde li.
⁊ in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ſ. de lib. ⁊ poſt. ⁊ adde not. per
Bar. in l. cotem. §. qui maximos. ſ. de publ.

§. Proponitur. Hic incipit exponere primā par
tem edicti. Dicitur hic, nec exi-
git ab eo quam cauſam. Contra. ſ. eo. l. j. in prin. ibi, ſecundum
legem locationis ⁊c. gl. ponit plures ſol. illa eſt vera, quod prin
cipiū loquitur qñ ſuperficiarius agit cōtra dominū. Nam tunc
niſi appareat cauſa quare ſuperficiē poſſideat, poſſideret ab eo
vi clam, vel precario, cū de iure debeat eſſe ſuperficies eius, cu-
ius eſt ſolum, d. §. placet. ⁊ vidiſtis ſ. ti. j. l. ſi duo. §. Labeo. Sed
qñ agitur contra alium non requiritur cauſa poſſidendi, vt hic.

1 ☞ Actor in rem vtilis competit conductori ad longum tem-
pus non ad modicum. ⁊ nu. 4.

2 Exceptio datur illi cui ⁊ actio datur.

3 Longum tempus locatione dicitur decennium.

5 Ratio. l. emptorem. C. locati.

6 Colonus dicitur habere ius in re ſi in contractu locationis eſt
appoſita hypotheca omnium bonorum, ⁊ non poteſt expelli per
ſingularem ſucceſſorem.

7 Fundum emphyteuticum quam quis habet a me in emphyteu
ſim poſſum ab altero vendicare.

a **§. Quod autem ait.** [a] Hic exponit partē ſe-
cūdā edicti, ibi, ſi qua a-
1 lia ⁊c, No. tex. ibi. nam cui damus ⁊c. †No. qđ cōductor ad mo
dicū tēpus nō habet actionē in rem vtilem: ſecus ſi conduxit ad
2 tempus magnum. †Ultimo no. cui damus actionē, multo ma
b gis exceptionem. ¶ Quero [b] quod ſit tēpus magnū † ⁊ paruū.